

**TURİZM EĞİTİMİNDE BECERİ EĞİTİMİ UYGULAMALARINDA
KARŞILAŞILAN SORUNLAR: TÜRKİYE’DEKİ MESLEKİ VE
TEKNİK ANADOLU LİSESİ YÖNETİCİLERİ ÜZERİNE BİR
ARAŞTIRMA**

Yılmaz ISLAK

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ARALIK, 2017

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren(....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Yılmaz

Soyadı : ISLAK

Bölümü : Turizm İşletmeciliği Eğitimi

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN ADI

Türkçe Adı: Turizm Eğitiminde Beceri Eğitimi Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar: Türkiye’deki Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma

İngilizce Adı: The Problems in Skills Training Applications in Tourism Education: A Survey on Vocational and Technical Anatolian High School Managers in Turkey.

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğumu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Yılmaz ISLAK

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Yılmaz ISLAK tarafından hazırlanan “Turizm Eğitiminde Beceri Eğitimi Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar: Türkiye’deki Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma ” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKSOY

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Başkan: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Tez Savunma Tarihi:/...../.....

Bu tezin Turizm İşletmeciliği Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Prof .Dr. Selma YEL.....

TEŞEKKÜR

1986 yılında Bolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesine kayıt olmamla tanıştığım turizm sektöründe stajyer öğrenci, servis elemanı, otelcilik ve turizm meslek lisesi öğretmeni ve yöneticisi ve bu okulların denetim görevi ile devam eden meslek hayatımda karşılaştığım kişiler mesleki bilgi becerim ve hayat tecrübeme önemli katkılarda bulunmuşlardır. Özellikle otelcilik ve turizm meslek lisesi öğrencisi olarak yaşadıklarım, sonrasında ise öğretmen ve yönetici olarak öğrencilerimin beceri eğitiminde yaşadıkları beni bu alanda çalışma yapmaya itmiştir. Özellikle öğrencilerimin benimle paylaştıkları beceri eğitim sorunları bu çalışmaya yönelmemde en önemli paya sahiptir.

Otelcilik ve turizm meslek lisesine kaydolacağım 1986 yılından aklımda kalan bu okula gidersem yaz aylarında turistik bölgelerde çalışacağım ve erkenden meslek sahibi olarak çalışma hayatına atılacağım bilgisiydi. 1986 yılında lise öğrencisi olarak başladığım turizm sektöründe beceri eğitimi alanında araştırma yapmak imkânına kavuşmuş olmamı önemli bir fırsat olarak gördüm.

Bu çalışmanın tamamlanmasında danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKSOY katkılarını hiç esirgemedi. Teşekkür etmeye kendisi ile başlamak gerekiyor, yardımları olmasa bu çalışmanın tamamlanması çok zordu. Yüksek lisans eğitimi sırasında akademik yönden önemli katkı sağlayan bölüm hocalarıma teşekkür ederim. Özellikle hocalarımdan gördüğüm destek yüksek lisans eğitimimi tamamlamamda önemli bir etkiye sahiptir, kendilerine sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Anketlerin uygulanması sürecinde destek olan değerli meslektaşlarıma ve milli eğitim camiasındaki dostlarıma teşekkürlerimi sunarım. Çalışmanın tamamlanmasında son anda verdiği katkılardan dolayı değerli meslektaşım Celalettin Rumi POLAT’a teşekkürlerimi sunarım. Son olarak tüm çalışmalarımda hoşgörü ve desteklerini her zaman hissettiğim eşim Handan ISLAK’a, çocuklarım Elif Aybala, Muhammed Oğuz ve Emir Kağan’a varlıkları ve katkıları için sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yılmaz ISLAK

Ankara 2017

**TURİZM EĞİTİMİNDE BECERİ EĞİTİMİ UYGULAMALARINDA
KARŞILAŞILAN SORUNLAR: TÜRKİYE’DEKİ MESLEKİ VE TEKNİK
ANADOLU LİSESİ YÖNETİCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

(Yüksek Lisans Tezi)

Yılmaz ISLAK

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Haziran, 2017

ÖZ

Bu çalışma ile yiyecek içecek hizmetleri, konaklama ve seyahat hizmetleri, eğlence hizmetleri alanlarında eğitim veren, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri müdür, müdür başyardımcısı, müdür yardımcısı ve atölye şeflerinin öğrencilerin beceri eğitimi uygulamasında karşılaştıkları problemlere yönelik görüşleri araştırılmaktadır. Bu amaçla okul yöneticilerinin algılarını ölçmeye yönelik beşli Likert ölçeğine dayanan bir anket uygulanmış ve elde edilen veriler parametrik olmayan fark testleri kullanılarak istatistiksel olarak incelenmiştir. Çalışma sonucunda, Okul yöneticilerinin meslekî beceri eğitimine ilişkin gördükleri en önemli sorun alanları olarak; müfredat yeterliği, işletmelerin tutumları, uygulamada karşılaşılan güçlükler, turizm sektörüne etki ve yabancı dil eğitimi yeterliği şeklinde tespit edilmiştir.

Bilim Kodu :
Anahtar Kelimeler : Turizm Eğitimi, Beceri Eğitimi, Mesleki Eğitim, Türkiye
Sayfa Adedi : xiv+75
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Mustafa AKSOY

**THE PROBLEMS IN SKILLS TRAINING APPLICATIONS IN TOURISM
EDUCATION: A SURVEY ON VOCATIONAL AND TECHNICAL ANATOLIAN
HIGH SCHOOL MANAGERS IN TURKEY.**

(Master Thesis)

Yılmaz ISLAK

**GAZI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
JULY , 2017**

ABSTRACT

This research aims to investigate the opinions of the Vocational and Technical Anatolian High School Principals, Assistant Principal and workshop supervisors who provide training in food and beverage services, accommodation and travel services, entertainment services areas to problems encountered by students in their skills training. For this purpose, a questionnaire consisting of quintile Likert scaling questions was applied to the school managers in order to measure their perceptions and the results were analyzed by using the nonparametric difference tests. According to consequences of the study, the most important problem areas of vocational skills training were stated by the school managers are curricular adequacy, business attitudes, impact on tourism sector, and sufficiency in foreign language education.

Science Code :

Key Words : Tourism education, skills training, vocational education, Turkey,

Page Number: xiv+75

Supervisor : Asst. Prof. Dr. Mustafa AKSOY

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiv
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Durumu	4
1.2.Araştırmanın Önemi.....	5
1.3.Araştırmanın Amacı	7
1.5.Sayıtlar.....	8
1.6.Sınırlılıklar.....	8
1.7.Tanımlar	9
BÖLÜM II.....	10

KAVRAMSAL ÇERÇEVE	10
2.1. Eğitim, Mesleki Eğitim	10
2.1.1.Eğitim	10
2.1.2.Mesleki Eğitim.....	11
2.2.Türkiye’de Mesleki Eğitim.....	12
2.2.1.Türkiye’de Mesleki Eğitimin Yapısı	12
2.2.2.Turizm’de Mesleki Eğitim.....	15
2.2.2.1.Turizm Eğitiminin Yapısı.....	16
2.2.2.2.Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesinden dönüşen Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri	17
2.2.3.Meslek Eğitiminde Beceri uygulamaları	20
2.2.3.1.Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Beceri Eğitimleri	22
BÖLÜM III	24
YÖNTEM.....	24
3.1. Araştırmanın Modeli	24
3.2. Evren ve Örneklem	24
3.3. Verilerin Toplanması.....	25
3.4. Verilerin Analizi.....	26
BÖLÜM IV	27
BULGULAR VE YORUM	27
KAYNAKÇA	65
EKLER.....	72

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.Ortaöğretim Öğretim (Lise) Düzeyinde Sayısal Veriler.....	13
Tablo 2. Yaygın Eğitim Düzeyinde Sayısal Veriler	14
Tablo 3 .Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinin Öğretmen ve Öğrenci Sayıları	19
Tablo 4. Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Programı uygulayan Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Turizm sektörüne yönelik uygulanan Alanlar ve Dallar	19
Tablo 5. Araştırmaya Katılanların Demografik Özelliklere Göre Dağılımı	28
Tablo 6. Araştırmaya Katılanların Mesleki Özellikleri	29
Tablo 7. Araştırmaya Katılanların Beceri Eğitimini Algılamalarına İlişkin İfadelerin Ortalamaları	30
Tablo 8. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetleri ile Algılamaları arasındaki farklılığın incelenmesi.....	32
Tablo 9. Araştırmaya Katılanların Yaşı İle Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	32
Tablo 10. Araştırmaya Katılanların Unvanları İle Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi	33
Tablo 11. Araştırmaya Katılanların Branşı İle Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	33
Tablo 12. Araştırmaya Katılanların Sektör Deneyimleri ile Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi	34
Tablo 13. Araştırmaya Katılanların Yurtdışı Deneyimi ile Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	34

Tablo 14. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Coğrafi Bölge İle Algıları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi	35
Tablo 15. Beceri Eğitimi İle İlgili Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Bulgular	35
Tablo 16. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetleri İle Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	39
Tablo 17. Araştırmaya Katılanların Yaşı ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	39
Tablo 18. Araştırmaya Katılanların Unvanları ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	40
Tablo 19. Araştırmaya Katılanların Branşı Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	40
Tablo 20. Araştırmaya Katılanların Sektör Deneyimleri ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	41
Tablo 21. Araştırmaya Katılanların Yurtdışı Deneyimi ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	41
Tablo 22. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Coğrafi Bölge ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi	42
Tablo 23. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetleri ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanmasına Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi	43
Tablo 24. Araştırmaya Katılanların Yaşları ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanmasına Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi	43
Tablo 25. Araştırmaya Katılanların Unvanları ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanmasına Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi	44
Tablo 26. Araştırmaya Katılanların Branşları ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanmasına Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	44

Tablo 27. Araştırmaya Katılanların Sektör Deneyimleri ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanmasına Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	46
Tablo 28. Araştırmaya Katılanların Yurtdışı Deneyimi ile Beceri Eğitimi Sistemi Algılamaları arasındaki farklılığın incelenmesi.....	46
Tablo 29. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Coğrafi Bölge ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanmasına Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	47
Tablo 30. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetleri ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	48
Tablo 31. Araştırmaya Katılanların Yaşları ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	48
Tablo 32. Araştırmaya Katılanların Unvanları ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	49
Tablo 33. Araştırmaya Katılanların Branşları ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	49
Tablo 34. Araştırmaya Katılanların Sektör Deneyimleri ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	50
Tablo 35. Araştırmaya Katılanların Yurtdışı Deneyimi ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	50
Tablo 36. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Coğrafi Bölge ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	51
Tablo 37. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetleri ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi....	52
Tablo 38. Araştırmaya Katılanların Yaşları ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	52
Tablo 39. Araştırmaya Katılanların Unvanları ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	53
Tablo 40. Araştırmaya Katılanların Branşları ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	53

Tablo 41. . Araştırmaya Katılanların Sektör Deneyimleri ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	54
Tablo 42. Araştırmaya Katılanların Yurtdışı Deneyimi ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	54
Tablo 43. Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Coğrafi Bölge ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi.....	55
Tablo 44. Araştırmanın Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata ve Sektöre Etkileri ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanması, Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri, Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular.....	56
Tablo 45. Araştırmanın Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanması ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata ve Sektöre Etkileri, Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri, Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular.....	57
Tablo 46. Araştırmanın Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata ve Sektöre Etkileri, Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanması, Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular.....	58
Tablo 47. Araştırmanın Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata ve Sektöre Etkileri, Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri, Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanması Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular.....	59

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1.OECD Ülkelerinde Ortaöğretim Düzeyindeki Mesleki Eğitimin Payı (%)13

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	:	Ana Bilim Dalı
KOBİ	:	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı
MEBRDB	:	Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı
MEGEP	:	Mesleki ve Teknik Eğitim Sistemini Güçlendirme Projesi
METEM	:	Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi
OTML	:	Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi
OECD	:	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
MTAL	:	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
SPSS	:	Statistical Package for the Social Sciences
YÖK	:	Yükseköğretim Kurumu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Turizm, turistler için öncelikle ulaşım, konaklama, yeme-içme, eğlence ve dinlenme ihtiyaçlarının karşılandığı bir dizi hizmet bileşeninden oluşmaktadır. Ülkeler açısından ise ulusal gelire katkı sağlayan, istihdamı artırıcı, ödemeler dengesine olumlu etki yapan, teknoloji ve bilgi transferini geliştiren, yabancı sermayeyi çeken ve ülkelerin kalkınmasında lokomotif görevi üstlenen bir sektör durumundadır (Bahar ve Kozak, 2005).

Türkiye Turizm Stratejisi–2023 Belgesi’nde belirlenen stratejik yaklaşımlar çerçevesinde yapılacak çalışmalarla altyapı ve konaklama ihtiyaçlarının karşılanması durumunda, 2023 yılında, 63 milyon turist, 86 milyar dolar dış turizm geliri ve turist başına yaklaşık 1.350 dolar harcamaya ulaşılması öngörülmektedir (Türkiye Turizm Stratejisi 2023, 2007).

Türkiye’de turizmin gelişmesinin konaklama işletmelerinin gelişimi ile orantılı bir seyir izlediği söylenebilir. İşletmelerindeki gelişim sürecinde yatak kapasitesindeki artış turist sayısında artışı beraberinde getirmiştir. Turizmin gelişmesinin sürdürülebilir olması turist memnuniyeti ile doğru orantılıdır. Konaklama işletmelerinde müşteriler memnuniyetlerini kendilerine sunulan mal ve hizmetler ile beklentileri olan ürün ve hizmetler arasında kıyaslama yaparak belirlerler (Lau vd., 2005, s.47; Emir, 2007).

Konaklama işletmelerinde müşteriler kendilerine sunulan hizmeti tüketirken kendisine sunulan hizmetin çalışanı ile arasındaki iletişim ve etkileşim memnuniyetlerini belirlemelerini sağlar (Pizam ve Ellis, 1999, s.330; Parasuraman vd., 1985 s.1991). Dolayısı ile konaklama işletmelerinde müşteri memnuniyetinin ortaya çıkmasında çalışan müşteri etkileşimi önemli bir etkidir. Bu durum emek yoğun turizm sektöründe çalışanların önemini artırmaktadır.

Otel işletmelerinin sundukları hizmetin başarısında ihtiyaca cevap verecek nitelikte tesislerin varlığı tek başına yeterli değildir. Emek yoğun turizm sektöründe hizmetin üreticisi ve sağlayıcısı konumunda bulunan insan belirleyici bir unsurdur. İnşaat sektörünün güçlü olduğu Türkiye’de teknik donanım ve kapasite bakımından istenen nitelikte konaklama tesislerinin kurulumu gerçekleştirilebilmektedir. Ancak 2000’li yıllarda sayısı giderek artan ve lüks tanımı yetersiz kalan ultra lüks, ultra ultra lüks gibi tanımlamalarla ifade edilebilen tesislerin yapı kalitesi tek başına yeterli olmamaktadır. Bu tesislerin kaliteli hizmet sunumu ile desteklenmesi gerekmektedir. Turizm sektörü hizmet kalitesi üzerine yapılan çalışmalarda, belirleyici olarak işgörenlerin davranış, tutum ve yaklaşım gibi unsurlarının etkili olduğu tespit edilmiştir (Avcı ve Sayılır, 2006).

Emek yoğun turizm sektöründe kaliteli hizmet sunumunun çalışanların nitelikleri ile doğru orantılı olduğu gerçeği inkâr edilemezdir. Bir hizmet sektörü olan turizmde, hizmet sunucular tarafından üretilen ürünler aynı anda yararlanıcılar tarafından tüketilmektedir. Sektördeki bu karşılıklı ilişki iletişimi ön plana çıkarmakta, insan unsuru turizmin en önemli etkeni olarak görülmektedir. Turizm sektörü doğrudan doğruya insan unsuru ile ilgilidir. Sürekli iletişim süreci sektörde istihdam edilecek kişilerin eğitiminin önemini ortaya çıkarmaktadır. İnsan unsurunun verimliliğinin artması için temel unsur eğitimidir. Sektörel özellikler nedeni ile ekonomik verimliliğin sağlanabilmesi için yapılacak iş ve hizmetlerin teknik turizm bilgisi, görgüsü ve deneyimi taşıyanlar tarafından görülmesi gerekmektedir (Ohalı ve Timur, 1986).

Turizm sektörünün kaliteli hizmet sunumu için ihtiyaç duyulan kalifiye elemanların yetiştirilmesi için ülkemizde eğitim kurumları kurulmuştur. Bu kurumlar örgün ve yaygın mesleki eğitim faaliyetleri olmak üzere turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu eğitimli insan yetiştirilmesi görevini yerine getirmektedirler. Bunlardan yaygın turizm eğitimi, resmi ve özel kurumlar tarafından katılımcılarına yaş sınırı olmaksızın katılmalarına olanak sağlayan kısa süreli kurslardır. Örgün turizm eğitimi ise eğitim öğretim kurumlarında ortaöğretim, yükseköğretim düzeyindeki okullarda yapılmaktadır. (Ünlüönen ve Boylu 2005, s.15)

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı mesleki liselerde konaklama ve seyahat hizmetleri ile yiyecek içecek hizmetleri alanlarında eğitim alan öğrenciler sektörde kalifiye iş gücünü karşılayacak seviyede donanımlı meslek elemanı olarak yetiştirilmektedir. Sektörün beklenti ve taleplerine göre eğitim alan öğrenciler bu alanlarla ilgili işyerlerinde görev

alabilirler (Türkiye’de Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi, [MEGEP] 2008).

Okullarda öğrenciler aldıkları teorik eğitim dışında işletmelerde aldıkları teorik eğitimi pratiğe çevirmeye yönelik beceri eğitimi yapmaktadırlar. Beceri eğitiminde, orta öğretim düzeyinde otelcilik ve turizm eğitimi alan öğrencilere, öğrenimin bir parçası ve devamı mahiyetinde, teorik olarak işledikleri derslerin pratikte uygulanışını göstermek, mesleki bilgi ve beceri kazandırmak, işbaşı eğitimi, sektörde tecrübe ve deneyim kazandırmak amaçlanmaktadır. Otelcilik turizm meslek liselerinden dönüşen mesleki ve teknik Anadolu liselerinde öğrenim gören öğrenciler, sektörün özelliği doğrultusunda; her yıl turizm bakımından hareketsiz olan Ekim-Mart ayları arasındaki altı aylık sürede okulda eğitim görürlerken; turizm mevsimi ile birlikte, Nisan-Eylül ayları arasındaki ikinci altı aylık dönemde turizm işletmelerinde uygulamalı eğitim görmektedirler (Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihçesi, [MEB] 2005).

Otelcilik turizm meslek liselerinden dönüşen mesleki ve teknik Anadolu liselerinde öğrenim gören öğrenciler, işletmelerdeki meslek eğitimine 10 ve 11 inci sınıflarda gitmektedirler (MEB, 2002). Dolayısıyla turizm sektöründe beceri eğitimi yapan mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğrencileri diğer meslek lisesi öğrencilerine göre 2 yaş erken beceri eğitimine başlamakta, 12 sınıfta bir kez beceri eğitimi yerine 10 ve 11 inci sınıflarda iki kez beceri eğitimi yapmaktadırlar. Bu beceri eğitimleri ise genelde kendi bulundukları illerde değil sektörün yoğun olduğu yerlerde gerçekleştirilmektedir. Ayrıca akranları ders yılında haftada 3 gün işletmede staj yaparken turizm eğitimi alan öğrenciler 4,5 aylık yaz döneminde haftada 6 gün staj yapmaktadırlar. Örgün eğitim, staj ve sınav dönemleri göz önüne alındığında yaz tatilleri de kendi akranlarına göre çok daha kısadır.

Öğrenci okuldan ve ailesinden uzak, çevrenin tüm etkilerine açık bir şekilde yeni bir şehirde yaşamaya başlamakta, aynı zamanda kendisi için yeni bir dünya olan iş dünyası ile tanışmaktadır. Öğrencinin hayatındaki iki büyük değişimin aynı döneme rastlaması mesleki eğitim çalışmalarının izlenmesi ve rehberlik çalışmalarının önemini artırmaktadır. Yaz döneminde sezon boyunca işletmede beceri eğitimi yapan bir öğrencinin haftada 6 gün eğitim amaçlı 4,5 ay süreyle kesintisiz olarak iş başında sürekli izlenmesi gerekmektedir. Bu izlenme faaliyetinin ne kadar etkin yürütüldüğü başlı başına bir araştırma konusu olabilecek niteliktedir.

Beceri eğitimleri ile ilgili olarak değinilmesi gereken bir başka konu da bu eğitimin ilgili taraflarca nasıl algılandığıdır. Öğrenciler beceri eğitimini, öğrenimin bir parçası ve devamı

mahiyetinde teorik olarak işledikleri derslerin pratikte uygulanışını görmek, mesleki bilgi ve beceri kazanmak, işbası eğitimi, sektörde tecrübe ve deneyim kazanmak olarak algılarken; pek çok işletme tarafından stajyer öğrenciler daha çok geçici işgücü olarak algılanmaktadır (Buluç, 1992).

Görüleceği üzere, eğitimin diğer parçaları gibi beceri eğitimleri de uygulanması ile birlikte birçok sorunu da birlikte getirmektedir. Farklı pozisyonlarda (yönetici, işletme, öğrenci, öğretmen) bu sistemin bir parçası olan öğeler, sürece farklı açılardan bakmaktadır. Bulunduğu pozisyon farklılaştıkça kişilerin bakış açılarına göre sorunun boyutu ya da ilgili alanın sorun olup olmadığı değişiklik göstermektedir. Bu çalışma kapsamında okul yöneticilerinin bakış açısıyla otelcilik ve turizm meslek lisesinden dönüşen mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğrencilerinin işletmelerde aldıkları beceri eğitimleri değerlendirilmeye çalışılacak, hangi alanlarda yöneticilerin farklı görüşler ortaya koydukları incelenecektir.

1.1.Problem Durumu

Turizm sektöründe yaz dönemi işletmelerde meslek eğitimi uygulaması yürüten mesleki ve teknik Anadolu liseleri yapısal olarak incelendiği zaman ülke genelinde faaliyet gösteren 123 otelcilik ve turizm meslek lisesinin, mesleki ve teknik Anadolu lisesine dönüştüğü, bunlardan 31 tanesinin turizm endüstrisinin yoğun olduğu Antalya, Muğla, Aydın, İstanbul, İzmir gibi illerde; 92 tanesinin ise bu bölge dışında kaldığı görülmektedir (Mili Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013).

Bu 92 okulda eğitim alan öğrenciler okul süresince işletmelerde alınması gereken meslek eğitimini (beceri eğitimi) almak için okullarının bulunduğu ilin dışında başka illere yönelmek zorunluluğu ile karşı karşıya kalmaktadır. Öğrencilerin işletmelerde meslek eğitimini okullarının ve ailelerinin yanından uzakta farklı bir ilde yapıyor olmaları bir dizi sorunu da beraberinde getirmektedir. Bu sorun alanları arasında mesleki gelişimlerinin izlenmesi amacını taşıyan koordinatörlük faaliyetlerinin yürütülmesi, işletmelere erişim, barınma başta olmak üzere temel ihtiyaçlarının karşılanması gibi alanlar gelmektedir. Mevzuat gereği her yıl 4,5 ay süreyle kesintisiz olarak beceri eğitimleri yürütülmeye devam edilmektedir.

Bu çalışmada öncelikle beceri eğitimi uygulama sistemi açıklanarak uygulanan ankete cevap veren mesleki ve teknik Anadolu lisesi yöneticilerinden alınan veriler değerlendirilmiş ve aşağıdaki problemlere cevap aranmaya çalışılmıştır.

- Mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğretim programları öğrencilerin beceri eğitimi için ihtiyaç duyduğu bilgileri içermekte midir?
- Turizm sektöründe uygulanan beceri eğitiminin öğretim programlarına etkisi nedir? Beceri eğitimi müfredat programlarının içeriğini karşılamakta mıdır?
- Turizm sektöründe uygulanan beceri eğitimi öğrencilerin okul tercihlerine ve meslek tercihlerine etki etmekte midir?
- Beceri eğitimi uygulaması öğrencilerin okuldaki akademik başarılarını, mesleki başarılarını ve davranışlarını etkilemekte midir?
- Uygulanan beceri eğitimi programının mezuniyet sonrası istihdama etkisi nedir? İşletmelerde meslek eğitim uygulamalarının yürütüldüğü işletmeler öğrencilerin ihtiyaçlarına ne ölçüde cevap verebilmektedir?

1.2.Araştırmanın Önemi

Gelişmekte olan ülkelerde önemli bir yer tutan teknoloji yetersizliği, emeğe dayalı turizm ile kalkınmayı çekici kılmaktadır. Emek yoğun yapısı istihdamı etkilemekte, bu ülkelerdeki ödemeler dengesini sağlamak için turizm gelirleri önemli bir yer edinmekte, bu ülkelerin kalkınmalarına yönelik finansman desteğinde önemli bir yer tutmaktadır (Lee and Chang; 2008).

Türkiye’de turizm gelirlerinin gayri safi millî hâsıla içindeki payı 1980’li yıllara gelinceye kadar % 1 in altında gerçekleşmiştir. 1984 yılında bu oran % 1,7 ye yükselerek artış trendine girmiştir. 2006 yılında % 4,2 oranına kadar yükselmiştir. 2015 yılında bu oran % 6,2 oranına ulaşmıştır (Türkiye Seyahat Acentaları Birliği, 2015). Türkiye ekonomisi açısından turizm, önemli bir gelir kalemi olarak görülmektedir.

Türkiye’nin farklı bölgelerinde yer alan 123 otelcilik ve turizm meslek lisesinde 2011-2012 öğretim yılında 11.988 öğrenci beceri eğitimi yapmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı [MEBRDB], 2013).

Üngüren ve Ehtiyar (2009) yaptıkları araştırmada, turizm eğitimi alan öğrencilerin üzerinde yapılmış çalışmalarla ilgili literatür taraması neticesinde; turizm sektörünün işgücü ihtiyacının turizm eğitimi olmayan işgücü ile karşılandığını (Ağaoğlu, 1991; Kızıllırmak, 2000; Kuşluvan ve Kuşluvan, 2000; Tüylüoğlu, 2003; King vd., 2003), Staj yapmayan öğrenciler ile staj yapanların karşılaştırıldığında staj yapanların sektöre karşı olumsuz duygularının daha fazla geliştiğini, turizm eğitimi almış öğrencilerin turizm sektöründe çalışmaya istekli olmadıkları (Pavesic ve Brymer, 1990; Baron ve Maxwell 1993; Getz, 1994; Kozak ve Kızıllırmak, 2001), öğrenciler, aldıkları eğitimin stajda katkısının olmadığını, işletmelerin kendilerini ucuz iş gücü olarak gördüğünü, öğrencilerin staj uygulamasından memnun kalmadıklarını ve stajın meslekten uzaklaşmaya neden olduğunu (Baron ve Maxwell, 1993; Kuşluvan ve Kuşluvan, 2000; Pelit ve Güçer, 2006) saptamıştır (Üngüren ve Ehtiyar, 2009: 2095).

2011 e-Mezun raporuna dayanılarak hazırlanan 2015 OECD Eğitim Değerlendirme Raporunda; alanında istihdam edilen mesleki ve teknik eğitim mezun oranının %58,41 olduğu ancak staj yaptığı işletmede istihdam edilenlerin oranının %15,68 olduğu belirtilmiştir. Alanında istihdam edilebilmek ve staj yapılan işletmede mesleki hayatını sürdürebilmenin meslek lisesi öğrencileri için iki önemli motivasyon unsuru olduğu belirtilerek bu oranların artırılması için sektörle etkin işbirliği çalışmalarının artırılması önerilmiştir.

Emek yoğun sektör olan turizmde de hizmet kalitesi ve verimliliğin artması için turizm eğitimi almış çalışanların en başından itibaren sektörde tutunmalarını sağlamakla mümkündür (Arman ve Şahin, 2013). Ortaöğretim düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin beceri eğitimi sürecinde karşılaştıkları olumsuzlukların azaltılması sektörde kalma oranlarını artıracığından beceri eğitimi alanında yapılan çalışmalar büyük bir öneme sahiptir.

Turizm eğitimi alan orta öğretim öğrencilerinin beceri eğitimi sırasında karşılaştıkları sorunlar çözüldükçe bu öğrencilerin mesleğe devam oranları artacak, eğitilmiş işgücünün istihdam içerisindeki oranının artması ile turizm endüstrisinin kalite ve verimliliğine olumlu etki sağlayarak, ekonomik kalkınmaya destek olacaktır.

Bugüne kadar beceri eğitimi ile ilgili öğrenci, öğretmen, idareci gibi gruplara karma olarak araştırmalar uygulanırken bu çalışma yalnızca otelcilik ve turizm meslek lisesi yöneticilerinin algılarına yönelik hazırlanması bakımından ilk tez olma özelliğine sahiptir.

Araştırmada anket çalışması uygulayarak okul yöneticilerinin bakış açısına göre değerlendirmeler yapılmış ve çözüm önerileri getirilmiştir. Bu yönüyle çalışmanın mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğrencilerinin turizm sektöründe işletmelerde meslek eğitimi uygulaması sorunlarının çözümüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.3.Araştırmanın Amacı

Turizm eğitiminde kalite ve başarının artırılması okullarda alınan teorik eğitimin yanı sıra işletmelerde sağlanan beceri eğitiminin birbirini destekler şekilde ve bütünlük içerisinde olması ile sağlanabilir. İşletmelere beceri eğitimi için gönderilen öğrencilerin koordinatör öğretmenler tarafından daha etkin kontrol edilmesi, öğrencilerin iş başında ihtiyaç duydukları rehberlik hizmetinin öğrenciye sürekli olarak sunulabilmesi, öğrencilerin hedeflenen mesleki yeterlilikleri kazanmaları için planlamanın iyi yapılmasına bağlıdır.

Araştırmada turizm sektörünün en önemli yönünü oluşturan ve Türkiye turizm endüstrisinin gelişiminde önemli rol üstlenen turizm eğitiminin orta öğretim düzeyinde yapıldığı otelcilik ve turizm meslek lisesi programını uygulayan okulların yöneticilerinin görüşleri araştırılmıştır.

Türkiye'nin farklı bölgelerinde yer alan ve sonradan mesleki ve teknik Anadolu lisesine dönüşen 123 otelcilik ve turizm meslek lisesinde 2011-2012 öğretim yılında 11.988 öğrenci işletmelerde meslek eğitimi yapmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı [MEBRDB], 2013). Bu durum öğrencilerin iş başında izlenmesini zorlaştırmaktadır. Ayrıca ailesinden ve okuldan uzak lojmanlarda kalan öğrenciler her türlü dış etkiye açık durumda bırakılmaktadır.

Yapılan bu araştırma sonucunda, yöneticilerin bakış açısıyla elde edilen verilerden, aşağıdaki bilgilere ulaşılması hedeflenmektedir.

1. Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde uygulanan müfredat programlarının yeterliliklerinin belirlenmesi,
2. Beceri eğitimi programının öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdam imkânlarına etkilerinin saptanması,
3. Öğrencilere beceri eğitimi yaptıran işletmelerin öğrencilere yönelik tutumlarının belirlenmesi,

4. Beceri eğitimi uygulamasının öğrenciler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesi,
5. Mesleki ve teknik Anadolu liseleri bünyesinde bulunan uygulama otellerinin öğrencilerin mesleki becerilerine ve sektöre uyumlarına etkilerinin belirlenmesi,
6. Mesleki ve teknik Anadolu liselerinin turizm bölgeleri dışında kurulması ve ara sınıflarda beceri eğitimi yaptırılmasının etkilerinin belirlenmesi.

Araştırma sonucunda ulaşılan bulgular ile orta öğretim düzeyinde turizm eğitimi veren mesleki ve teknik Anadolu liselerinin turizm sektöründe işletmelerde meslek eğitimi uygulamalarının öğrenciler üzerine etkileri, programlara etkisi, uygulamada karşılaşılan problemlerin olumlu veya olumsuz yönlerinin yöneticiler tarafından ne kadar fark edildiğinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

1.5.Sayıtlılar

Araştırmaya katılan yöneticilerin, kendilerine uygulanan araştırma anketini samimi ve tarafsız olarak doldukları varsayılmıştır.

Araştırmaya katılan yöneticilerin işletmelerde meslek eğitimi uygulamalarını yürütürken deneyim ve tecrübelerini ankette yer alan sorulara verilen cevaplara yansıtıkları varsayılmaktadır.

Araştırmaya katılan yöneticiler fiilen işletmede meslek eğitim sürecine katılan ve yürüten kişiler olmaları nedeniyle yöneltilen soruları cevaplayacak yeterliliğe sahip oldukları varsayılmıştır.

Turizm sektöründe işletmelerde meslek eğitimi uygulamalarında karşılaşılan sorunlarla birinci derecede çözmekle yükümlü olan okul yöneticilerinin sorunların çözümü amacıyla yapılan araştırmaya istekli olarak katılacakları varsayılmıştır.

Okullar ile işletmelerde meslek eğitimi uygulaması yürütülen işletmelerin farklı bölgelerde olması araştırmacıların etki altında kalmadan cevaplarını verecekleri varsayılmıştır.

1.6.Sınırlılıklar

Konaklama ve seyahat hizmetleri, yiyecek-içecek hizmetleri ve eğlence hizmetleri alanları doğrudan turizm sektörü ile ilgili alanlar olup, konaklama ve seyahat hizmetleri alanı 194

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim, Mesleki Eğitim

2.1.1.Eğitim

Eğitim; toplumlar ve onu meydana getiren insanlar için sürekli ve yaşamın her yönünü ilgilendiren ve etkileyen bir olgudur. Eğitim toplumların değişimi ve gelişiminde büyük bir öneme sahiptir.

Eğitim; bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişim oluşturma sürecidir (Ertürk, 1975, s.12). Hacıoğlu'na göre; genel anlamda, bireyin davranışlarını istenilen yönde geliştirme sürecidir (Hacıoğlu, 1992, s.91). Taymaz'a göre; bireyin toplum hayatına hazırlanması amacıyla onun gerekli bilgi, beceri ve tutum kazanmasına kişiliğini geliştirmesine yardım etme sürecidir (Taymaz, 1992, s.447).

Eğitim bireyin davranışlarında davranış değişikliğini hedefleyen ve ulaşılan sonuçların kalıcı olmasının hedeflendiği bir dizi etkinliktir. Bireyin eğitim yoluyla bilgi, beceri ve davranışlar kazanmadaki başarısı ait olduğu topluma uyumunu sağlayacaktır. Ait olduğu toplumun beklentilerine cevap verecek niteliklerle donanmış bireyler toplumun niteliğini de yükseltecektir. Dolayısı ile eğitim genel anlamda bireyi hedeflerken uzak anlamda bireyin ait olduğu toplumun gelişimini de hedeflemektedir. Dolayısı ile eğitim toplumsal yaşamı hedef alan yönüyle toplumu ilgilendirmektedir. Bu yönüyle eğitim kişilerin bireysel olarak değil toplumsal olarak yürütebilecekleri bir etkinliktir. Toplum oluşturduğu kurum ve kuruluşlar yoluyla eğitim faaliyetlerini yürütmektedirler.

Bireylere genel kültür, akademik bilgiler daha genel bir ifadeyle toplumsal değerleri kazandırmaya yönelik faaliyetlere genel eğitim, belirli bir mesleğe ilişkin becerileri kazandırmayı ve kişilerin kişisel, toplumsal ve ekonomik açıdan dengeli geliştirme sürecine yönelik eğitim etkinliklerine mesleki eğitim denmektedir (Alkan, Doğan ve Sezgin, 2001, s.3-5).

2.1.2.Mesleki Eğitim

Mesleki eğitim genel anlamda, bireyin kendi yaşamı ve toplumsal hayat için gerekli olan bir mesleği yapabilmesi için ihtiyacı olan bilgi, beceri, davranış ve mesleki yeterlilikleri kazanarak, kişisel, sosyal ve ekonomik yönden gelişmesi etkinliği olarak tanımlanmaktadır (Şahinkesen, 1992, s.691). “Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumları” ise mesleki ve teknik eğitim alanında, diplomaya götüren orta öğretim kurumları ile belge ve sertifika programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim öğretim kurumlarıdır” (Korkmaz ve Tunç, 2010, s.264).

Mesleki ve teknik eğitim örgün meslek eğitim ve çıraklık eğitim modelleridir. (Anapa, 2008, s.13-14) Mesleki ve teknik eğitim toplumlarında ortaya çıkan gelişim ve değişim ile zamanın gereklerine göre değişik şekillerde açıklanmıştır. Önceleri herhangi bir işi yapmak için gerekli el becerilerini öğrenmek olarak basit bir tanım yapılmıştır. Bu yaklaşım emeğin üretim faktörü olarak görüldüğü döneme yakın bir anlam ifade etmektedir. İnsan hakları alanındaki gelişmeler kişisel tercihlerin önemli hale gelmesi mesleki eğitimi iş becerisinden daha geniş bir anlama taşıyarak, bireyin seçtiği mesleği icra etmek için gerekli bilgi, beceri ve davranışlarla ilgili yeteneklerin geliştirilmesini hedefleyen eğitim biçimi olarak açıklanmıştır (Alkan vd. 1998, s.11). Bu yaklaşım işin yapılmasının yanında işi yapan kişinin tutum ve davranışlarını da hedeflemektedir. Bu yaklaşıma göre mesleki eğitim bireyin içinde yaşadığı toplumun şartlarına uygun olarak kendisinin ve toplumun yaşamının devamını sağlayacak, fiziksel, ruhsal, duygusal, ekonomik ve bireysel yönlerden bir bütün olarak yetiştirilmesini hedefleyen etkinlikler olarak açıklanabilir.

Mesleki eğitimden değişen ekonomik ve sosyal koşullar ile taleplere uyumlu olması beklenilmektedir. Toplumda sıkça kullanılan unutulmaya yüz tutan meslekler kavramı buna güzel bir örnek teşkil etmektedir. İhtiyaç duyulmayan alanda alınan mesleki eğitim mesleği icra etme olanağı bulunamayacağından amacına da ulaşamayacaktır. Bu yüzden değişen piyasa koşulları ve taleplere göre mesleki eğitim güncellenmektedir. Mesleki

eğitim, bir mesleğin gerektirdiği teorik bilgilerin yanında bu bilgilerin uygulama alanlarında uygulamalı öğrenilmesine dayanan bir eğitim sistemidir. Mesleki örgün eğitim, lise düzeyindeki öğrencilere bazı temel yeterliliklerin yanında seçtikleri meslek alanında mesleki beceriler kazandırarak, istihdama katılmalarını hedeflemektedir. Bir diğer amacı da mesleklerinin devamı olan yükseköğretim kurumlarına geçiş için gerekli temel eğitimi vermektir (Eşme, 2007, s.19).

Mesleki eğitim, çalışma yaşamının ihtiyaç duyduğu becerilere ve bilgiye sahip işgücünün yetiştirilmesini amaçlayarak ve işgücü piyasasının ihtiyaçlarını karşılayarak toplumun ekonomik yönden varlığının önemli bir unsuru olan işgücü ihtiyacını optimum düzeyde oluşturmayı hedefler. Bu yönüyle mesleki eğitimin toplumun ihtiyacı olan işgücünün ekonomik, sosyal ve bireysel ihtiyaçları amaçlayan insan merkezli bir hedefte olması istenir. Eğitim politikalarının öncelikli olarak insanların bireysel, sosyal ve kültürel yönden gelişmesini hedef alması gerekmektedir. İyi insanı ortaya çıkaran eğitimin ikincil amacı insanları kendilerini mutlu kılabilcekleri mesleğe sahip olmalarını sağlamaktır. Gelişmiş ülkelerde mesleki eğitim pratik aktiviteler ve el becerisi yoluyla iş hayatında yer edindirmeyi amaçlayan meslek dalı olarak açıklanmaktadır (Öçal, 2008, s.12-19).

2.2.Türkiye’de Mesleki Eğitim

2.2.1.Türkiye’de Mesleki Eğitimin Yapısı

Bakanlık Teşkilatı içerisinde görev ve sorumluluklar bakımından mesleki orta öğretim kurumları faaliyetleri Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü bünyesinde mesleki-teknik yaygın eğitim kurumlarının faaliyetleri ise Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü bünyesinde yürütülmektedir (MEB, 2016).

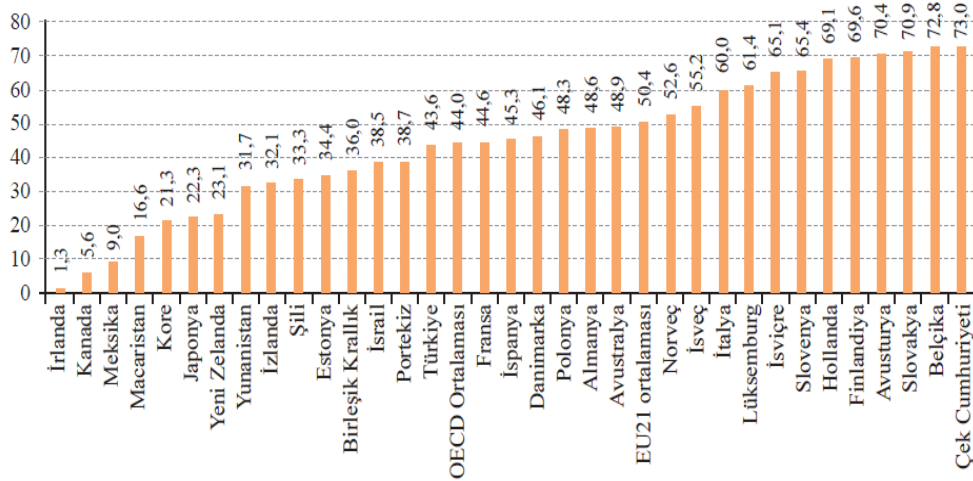
Mesleki ve teknik eğitim sayısal veriler açısından karşılaştırılması Tablo 1’de yer almaktadır. Buna göre mesleki ve teknik eğitim kurumlarına (Meslek lisesi/Anadolu meslek lisesi) devam eden öğrencilerin Lise düzeyinde öğretim öğrenciler içerisindeki payının (2 760 140/6 484 848) % 42,5 düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 1.
Ortaöğretim Öğretim (Lise) Düzeyinde Sayısal Veriler

		Öğrenci Sayıları				
Düzyey	Okul Sayısı	Toplam	Erkek	Kadın	Öğretmen	Derslik
Türkiye Geneli Toplam	11 699	6 484 848	3 344 747	3 140 101	374 781	206 311
Genel Ortaöğretim	5 311	3 047 503	1 574 584	1 472 919	151 458	90 806
Mesleki ve Teknik Eğitim	5 239	2 760 140	1 472 558	1 287 582	184 232	91 724
Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlı Liseler	1 149	677 205	297 605	379 600	39 091	23 781

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2015-2016

Grafik 1.OECD Ülkelerinde Ortaöğretim Düzeyindeki Mesleki Eğitimin Payı (%)

Kaynak:(Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018)

2014 yılında yayınlanan grafikte Türkiye’de orta öğretim düzeyindeki mesleki eğitimin payı % 43,6 iken 2015 öğretim yılı itibariyle bu oranının % 42,5’e düştüğü görülmektedir. Türkiye ortaöğretim düzeyinde meslek eğitimin payı açısından OECD ve EU21 ortalamasının altında kalmaktadır. Grafik 1 incelendiğinde mesleki eğitim ortalaması açısından ilk 5’te yer alan ülkelerin Çek Cumhuriyeti, Belçika, Slovakya, Avusturya ve Finlandiya olduğu ve bu ülkelerde ortalamanın %73 ile %69,6 arasında değiştiği (Türkiye ortalamasının yaklaşık 1,5 katı) görülmektedir. Düşük ortalamalar açısından ülkelerin durumuna bakmak gerekirse İrlanda, Kanada, Meksika, Macaristan ve Kore’nin en sonda yer aldığı grafik incelendiğinde görülecektir. İrlanda’da bu ortalama %1,3 ile çok düşük bir

düzeyde yer almaktadır. Bunlardan Kanada ile Meksika mesleki eğitimin payı açısından %10'un altında yer almakta iken bu oran Kore'de % 20'lere ancak çıkmaktadır. Fransa, İspanya ve Danimarka Türkiye ile benzer oranda ortaöğretimde mesleki eğitim payı düzeylerine sahiptirler. Grafiğin geneli incelendiğinde şu sonuca ulaşmak mümkündür: Ortaöğretimde mesleki eğitimin payı ile ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyleri arasında doğrusal bir ilişki bulunmamaktadır. Kore, Japonya gibi Gayri Safi Yurt içi Hasılası yüksek ülkeler listesinin sonunda yer almaktadır. Meslek eğitimin payı daha çok ülkelerin eğitilmiş işgücüne duydukları ihtiyaç doğrultusunda gelişen bir gösterge olarak düşünülebilir.

Ortaöğretim düzeyindeki mesleki eğitimin oransal payının artırılması ve ortalamanın üzerinde değerlerin yakalanması Türkiye gibi sanayinin yoğun olduğu ve nitelikli işgücüne ihtiyaç duyulduğu ve bu potansiyele cevap verecek genç nüfusun yeterli oranda bulunduğu ülkeler için gereklidir.

Tablo 2.

Yaygın Eğitim Düzeyinde Sayısal Veriler

			Kursiyer Sayıları				
Düzye	Kurum Sayısı		Toplam	Erkek	Kadın	Öğretmen	Derslik
Türkiye Geneli (Resmi)	1657		5 582 076	2 739 995	2 842 081	19 722	8 666
Halk Eğitim Merkezleri	985		5 238 797	2 492 332	2 746465	9 769	5 628
Bilim Sanat Merkezi	89		18 707	9 488	9 219	1 085	785
Mesleki Eğitim Merkezi	318		209 236	168 108	41 128	4 920	1 977
Kız Teknik Olgunlaşma Enstitüsü	15		8 477	486	7 991	470	55
Turizm Eğitim Merkezi	10		385	283	202	120	42

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2015-2016

Tablo 2'de Türkiye'de 2014-2015 eğitim öğretim yılı itibariyle yaygın eğitim düzeyine ilişkin veriler yer almaktadır. Bu tabloya göre Yaygın eğitim düzeyinde mesleki ve teknik eğitim alan (Mesleki Eğitim Merkezi+Kız Teknik Olgunlaşma Enstitüsü+Turizm Eğitim Merkezi) 218098 kursiyer bulunmaktadır. Bu kursiyerlerin genel toplam içerisindeki payı (218 098 / 5 582 076) % 4 oranında hesaplanmaktadır. Oranın bu kadar düşük olmasının

sebebi yaygın eğitim düzeyinde halk eğitimlerin oranının (yaklaşık % 94) çok yüksek olmasıdır.

Örgün öğretim düzeyinde mesleki ve teknik eğitim alan 2 760 140 öğrenci ile yaygın eğitim düzeyinde mesleki ve teknik eğitim alan 218098 kursiyer birlikte değerlendirildiğinde Türk eğitim sisteminde 2014-2015 yılı itibariyle toplamda 2 978 238 kişinin mesleki eğitim aldığı söylenebilir.

2.2.2.Turizm’de Mesleki Eğitim

Ekonomiye sağladığı katma değer, istihdam içerisindeki payı ve yatırımlar açısından ele alındığında hizmet sektörü içerisinde en yüksek pay turizm endüstrisine aittir (Theobald, 1994, s.4). Ülkeler süratle gelişen turizm endüstrisinin oluşturduğu ekonomik pastadan pay almak için turizm yatırımlarına teşvikler sunmuştur. Turizm sektörü, sanayileşmesini tamamlamakta zorlanan gelişmekte olan ülkeler ve az gelişmiş ülkeler için global pazardan pay almak için alternatif endüstri olarak görülmüştür (Dieke, 1988, s.41). Turizmin ödemeler dengesine yaptığı katkı, cari açık sorunu yaşayan ülkeler için önemini artırmış, diğer taraftan hizmet endüstrisi olması nedeniyle emek dayalı yapısı işsizlik sorununun getirdiği çözüm etkisini daha da artırmıştır. Emek yoğun bir sektör olması nedeniyle bu endüstrinin kalitesinin yükseltilmesinde işgörenlerin eğitimleri ön plana çıkmıştır.

Turizm eğitimi; Toplumda asgari turizm bilincini oluşturmak, bu sayede turizm sektörünü tanıtmak, turistik tarihi, doğal ve kültürel varlıkları koruma kültürünü yerleştirmek, turistler karşılaşanlara dil, din ırk, sınıf farkı gözetmeksizin hizmet sunma ilkelerini kazandırmak, turizmin uzun süreli yararları üzerine dikkat çekerek konukseverlik ve saygı üzerine kuruluşu davranışlar sistemi oluşturmaktır (Bayer, 1998, s.145).

Ülke genelinde verilen turizm eğitiminin genel amacı, topluma asgari turizm bilinci kazandırmak, turizmin ekonomik katkısı ile turizm kaynaklarına karşı olumlu bakış açısı kazandırmak, Türk konukseverliğini ile ilişki kurularak turizm hizmetinden yararlananlara sıcak ilgi ve yakın alakalı davranış oluşmasını sağlamaktır. Turizm eğitimi işgörenler açısından ise; turizm sektörünün değişik dalları için bilinçli, verimli ve yetenekli elemanlar yetiştirmektir (Fırat, 1997, s.47).

Turizm eğitimi mesleki formasyon kazandırılırken işgücüne dayalı turizm sektöründe verimliliği yükseltmek, turizm hizmeti üretiminin öznesi olan insanın kişisel özelliklerini iyileştirmek, personelin yetki ve sorumluluk bilincini yükseltmek, çalışanlara karşılaştıkları

olayları çözerek sonuç etkilerini yönlendirebilecek becerileri kazandırmaktadır. (Üzümcü ve Bayraktar, 2004, s.80-81). Turizm eğitimi mesleki eğitimin yapısında olduğu gibi örgün ve yaygın eğitim olarak iki ana gruba ayrılmaktadır.

Örgün turizm eğitimi kurumları; turizm sektörüne iş gören olarak yetiştirilen bireylere turizm bilincinin yanında mesleğin gerektirdiği yetenekleri kazandırmak, yönetim tekniklerini ve evrensel düzeyde ihtiyaç duyulan bilgi, beceri ve teknolojileri kavrama yeteneğine sahip turizm profesyonelleri yetiştirmektir. Turizm eğitimi amaçları şu şekilde sıralanabilir (Üzümcü ve Bayraktar, 2004, s.80);

- Eğitim yoluyla teorik ve pratik ilişki kurmak,
- Turizm sektörünün gelişmesine katkıda bulunmak,
- Turizm sektörüne yetişmiş kalifiye personel sağlamak,
- Turizmin ekonomik kalkınmadaki yerini ve önemini anlatmak,
- Vatandaşa olumlu bir turizm bilinci oluşturmak,
- Turizm sektöründe çalışanlara mesleki bir formasyon kazandırmak,
- Turistik işletmelerde çalışanların bilgi ve becerilerini artırmak,
- İnsanların turizme ilgisini çekmek, nitelikli turizm eğitmenleri yetiştirmektir.

2.2.2.1. Turizm Eğitiminin Yapısı

Turizm eğitiminin; uluslararası bir faaliyet olması, güçlü rekabet koşullarının olması, krizlerden kolay etkilenen bir sektör olması nedeniyle bu etkenlere bağlı olarak ülkenin insan gücü ihtiyacına cevap veren, sürekli gelişim ve değişime açık olan, uluslararası gelişme ve yeniliklere kolay adapte olan bir yapıda olması gerekir (Gürdal, 2002, s.391-400).

Mesleki ve teknik Anadolu lisesine dönüşen otelcilik ve turizm meslek liseleri, turizm sektörünün ihtiyacı olan nitelikli yabancı dil bilen ara eleman yetiştiren, öğrencileri turizm sektöründe seçtikleri mesleğin yanı sıra yükseköğrenime hazırlayan dört yıl eğitim süreli meslek liseleridir (Tolay, 2011)

Türkiye’de turizm eğitimi 20. Yüzyılın son çeyreğinde turizm sektöründeki gelişmeye paralel bir gelişme göstermiş olmakla birlikte kökeni daha eskilere gitmektedir. 29 Ekim

1890'da Osmanlı Devleti'nce, "Seyyahlara Tercümanlık Edenler Hakkında 190 Sayılı Nizamname" yürürlüğe konulmuştur. Gayrimüslimler serbest ve özel bir mesleki faaliyet olarak tercümanlık-rehberlik faaliyetlerini icra etmişlerdir. Cumhuriyet döneminde 1925 yılında "1730 Sayılı Seyyah Tercümanları Hakkında Kararname" ve bu kararnameye göre yönetmelik yayınlanmıştır. Bu gelişmeden sonra Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, turist rehberlerinin yetiştirilmesi ve turizm eğitim öğretimi ile ilgili yayınların hazırlanması ve yayınlanmasında önemli bir rol üstlenmiştir (Ünlüönen ve Boylu, 2005/b, s.13-14).

Turizmin bir bakanlık düzeyinde organize edilmesi 1957 yılına rastlamaktadır. Takip eden yıllarda turizm üzerine etkili çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Geniş bir kesimde çok sayıda ilgili kuruluşun aktif katılımlarıyla "Turizm Danışma Kurulları" oluşturulmuştur. Uzun bir dönem, her sene yenilenen kurul toplantılarında turizm ile ilgili önemli çalışmalar yapmıştır (Ağaoğlu, 1991, s.76-79).

Türkiye'de turizm eğitiminin tarihi gelişimi; Türkiye'de doğrudan turizm eğitimi olarak adlandırılabilir faaliyetler 1950'li yılların başında Ankara ve İstanbul'da kısa süreli garson ve aşçı yetiştirmek üzere başlanan kurslardır. Bu kurslar belirli bir süre devam ettikten sonra faaliyetlerine son verilmiştir. 1953 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın işbirliğiyle Ankara ve İzmir Ticaret Liselerinde Turizm Meslek Kursları açılmıştır (Tüylüoğlu, 2003, s.5).

2.2.2.2.Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesinden dönuşen Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri

Otelcilik ve turizm meslek liselerinin ilk olarak Ankara'da 1961-1962 öğretim yılında "otelcilik okulu" adıyla kurulduğu ve bu okulların öğretim süresinin 1962-1963 öğretim yılında üç yıla çıkarıldığı bilinmektedir. 1964- 1965 öğretim yılından itibaren öğrencilerin, turistik işletmelerde iş başı eğitimi çalışmaları başlamıştır Ankara'dan sonra ikinci otelcilik okulu 1967-1968 eğitim öğretim yılında İstanbul'da açılmıştır. 1970-1971 öğretim yılında başlayıp 1975 yılında sona eren bir uygulama ile otelcilik okulu öğrencileri birer yıl süreli staj amacıyla Almanya'ya gönderilmişlerdir. Otelcilik okullarının ismi, programları yenilerek 1973 yılında "Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi" olarak değiştirilmiş, mezunlarına üniversiteye giriş hakkı tanınmıştır (Ünlüönen ve Boylu, 2005/b, s.15).

Bu okulların süresi 3 yıl iken 1984-1985 öğretim yılında yabancı dil hazırlık sınıfı eklenerek öğretim süreleri 4 yıla çıkarılarak isimleri "Anadolu otelcilik ve turizm meslek

lisesi” olarak değişmiştir (Ünlüönen ve Boylu, 2005/a, s.161). Bu okulların yanı sıra “Anadolu Aşçılık Meslek Liseleri” de kurulmuş ancak mesleki teknik eğitimde program çeşitliliğinin azaltılması çalışmaları kapsamında 2001-2002 öğretim yılından itibaren Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinin bölüm programları haline çevrilmiştir.

2001 yılından itibaren kız meslek liseleri, “Meslek Lisesi”, Anadolu kız meslek liseleri de “Anadolu Meslek Lisesi” olarak adlandırılmıştır. Böylece bu okullarda karma eğitim dönemi başlamıştır. Aynı zamanda çok programlı liselerde de turizmle ilgili bölümler açılmıştır (Boylu, 2004, s.131).

Daha sonra hızlı bir artış göstermiş 2005-2006 Eğitim-Öğretim yılında okul sayısı 86’yı bulmuştur. Bu öğretim yılında ortaöğretimin yeniden yapılandırılması sonucu hazırlık sınıfları kaldırılmış ancak okulların süresi 4 yıl olarak kalmıştır.

652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girmesi ile otelcilik ve turizm meslek liselerinin bağlı olduğu Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü, Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı ile ıraklık, Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Dairesi Başkanlığı birimleri Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü adı altında birleştirilmiştir. Bu birleşme sonucunda 2014-2015 eğitim öğretim yılından geçerli olmak üzere 22 okul türünün “Mesleki Ve Teknik Anadolu Lisesi” ve “ok Programlı Anadolu Lisesi” olarak ikiye indirilmesi ile “otelcilik ve turizm meslek liseleri”, “Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi” genel adı içerisinde otelcilik ve turizm meslek lisesi programı uygulayan okullar olarak faaliyetlerine devam etmektedirler (MEB Mevzuat: 2014).

Otelcilik ve turizm meslek lisesi türündeki okul sayısı ve öğretmen sayısı bakımından yaklaşık olarak % 2’lik paylara sahipken öğrenci sayısı bakımından toplam içerisindeki payının %0,5 oranında kaldığı görölmektedir. Mesleki ve teknik eğitim veren okullarda okul başına öğrenci sayısı Türkiye geneli 527 (2 760 140/5 239) iken bu sayı otelcilik ve turizm meslek liselerinde 129 (15 714/122) olarak hesaplanmaktadır. Yine öğretmen başına öğrenci sayısı meslek liselerinde Türkiye geneli 15 (2 760 140/184 232) iken otelcilik ve turizm meslek liselerinde 4 (15 714/ 3 653) olduğu görölmektedir.

Tablo 3.

Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinin Öğretmen ve Öğrenci Sayıları

		Öğrenci Sayısı						
	Okul Sayısı	Toplam		Erkek		Kadın		Öğretmen
Türkiye Geneli Mesleki ve Teknik Eğitim	5 239	2 760 140	1 472 558	1 287 582			184 232	
Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi	122	15 714	10 787	4 927			3 653	
AOTML verilerinin Türkiye Geneli içindeki payı	% 2,3	%0,5	%0,7	%0,4			% 2	

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2014-2015

Ulaşılan bilgilerden mesleki ve teknik Anadolu lisesine dönüşen otelcilik ve turizm meslek liselerinde okul başına öğrenci sayısı ve öğretmen başına öğrenci sayısının Türkiye geneline göre daha düşük olduğu, okul ve öğretmen imkanlarına rağmen daha az öğrenciye sahip oldukları söylenebilir. Bir başka açıdan otelcilik ve turizm meslek liselerinin okul başına öğrenci sayısı ve öğretmen başına öğrenci sayısı bakımından Türkiye mesleki eğitim ortalama değerlerine göre daha iyi durumda olduğu söylenebilir.

Tablo 4.

Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Programı uygulayan Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Turizm sektörüne yönelik uygulanan Alanlar ve Dallar

<u>ALANLAR</u>	<u>DALLAR</u>
<u>Konaklama ve Seyahat Hizmetleri</u>	• <u>Ön Büro</u> • <u>Kat Hizmetleri</u> • <u>Rezervasyon</u> • <u>Operasyon</u>
<u>Yiyecek İçecek Hizmetleri</u>	• <u>Mutfak</u> • <u>Servis</u> • <u>Bar</u> • <u>Pastacılık</u> • <u>Hosteslik</u>
<u>Eğlence Hizmetleri</u>	• <u>Animatörlük</u> • <u>Çocuk Animatörlüğü</u>

Kaynak: Türkiye’de Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) 2008

Tablo 4’de gösterilmiş olan alan ve dallara ilişkin olarak farklı ders programları uygulanmaktadır. Dersler temel olarak iki gruba ayrılmaktadır: Not ortalaması ile başarılı olunabilecek ve olunamayacak dersler olarak. Alanlara ilişkin ders çizelgelerinde İşletmelerde Meslek Eğitiminin not ortalaması ile başarılı olunamayacak dersler arasında

yer almaktadır. Öğrencinin not ortalamasının yüksek olması bazı derslerden ortalaması 2'nin altında olsa bile o dersten not ortalaması ile başarılı olması imkânı sağlamaktadır. Not ortalaması ile başarılı olunamayacak derslerin anlamı ise öğrencinin ortalaması ne olursa olsun 2 ve daha üzeri not alamaması halinde dersten başarısız kabul edileceğini ifade etmektedir.

Mesleki ve teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin işletmelerde meslek eğitimini başarı ile tamamlamamaları durumunda başarısız kabul edilmektedirler. İşletmelerde meslek eğitimini tamamlamaları durumunda bu kez de puan karşılığı olarak en az geçer (not karşılığı 2) not almaları gerekmektedir. Aksi bir durum başarısız olmaları sonucunu ortaya çıkaracağından öğrenciler için işletmelerde meslek eğitiminin tamamlanması ve not değeri olarak geçer not olan 2 (iki) alma zorunlulukları işletmelerde meslek eğitiminin önem ve özelliğini artırmaktadır.

2.2.3.Meslek Eğitiminde Beceri uygulamaları

Meslek teknik orta öğretim kurumlarında uygulamalı mesleki eğitim faaliyetleri “3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunun ve Milli Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Yönetmeliği” hükümlerine göre yürütülmektedir.

Yönetmelikte ortaöğretim kurumları öğrencilerinin uygulamalı meslek eğitimi; staj ve işletmelerde meslek eğitimi adı altında iki başlık halinde düzenlenmiştir. Örgün eğitim kurumlarında uygulamalı mesleki eğitimin staj ve işletmelerde mesleki eğitim olarak ikili bir yapının olduğu görülmektedir.

Staj: Teorik ve uygulamalı eğitiminin tamamını okulda yapan öğrencilerin hafta sonu yarıyıl veya yaz tatilinde esas olmak üzere 40 iş günü yaptıkları işletmelerdeki uygulamalı eğitim olarak tanımlanmaktadır (Kırlı, 2006).

Staj çalışmasına katılan öğrencilerin teorik ve uygulamalı derslerine ilişkin eğitimin tamamı okulda verilmektedir. Stajını tamamlayan öğrenci tarafından teslim edilen staj dosyası ve koordinatör öğretmenler tarafından tutulan raporlar komisyon tarafından değerlendirilmekte, dosya puanlanarak 50 puan üzerinde alan öğrenciler başarılı sayılmakta, stajının kabul edildiğine ilişkin bilgiler öğrenci bilgi sistemine (e-okul) işlenmektedir.

İşletmelerde Meslek Eğitimi Meslek Eğitim Kanunu kapsamına alınan meslek/dallarda öğrenim gören öğrencilerin 12 sınıfta meslek eğitimi görmeleri öngörülmüştür. İşletmelerde meslek eğitimi örgün eğitim programı içerisinde okul süresince devam etmekte ve eğitim sona erdiğinde beceri sınavı yapılarak beceri sınav puanı öğrenci başarısının değerlendirilmesinde dikkate alınmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim kurumları Yönetmeliğinde (MEB, 2016) yer alan;

İşletmelerdeki mesleki eğitim ders yılı başında başlar, ders yılı sonunda biter. Haftada üç gün işletmede beceri eğitimi, iki gün ise okulda veya eğitim biriminde teorik eğitim yapılması esastır. Ancak okulda atölye ve laboratuvar donatımı olmaması nedeniyle 10 ve 11 inci sınıflarda uygulamalı eğitimin işyerlerinde yapılması hâlinde programın özelliğine göre okulda üç gün teorik eğitim yapılabilir.

Sektörün özelliği, çalışma ve kapasite durumu ile okul ve iklim şartları da dikkate alınarak yılın belli zamanlarında faal olan yiyecek içecek hizmetleri, konaklama ve seyahat hizmetleri ve eğlence hizmetleri alanları, denizcilik alanının yat kaptanlığı dalıyla Bakanlıkça uygun bulunan diğer alan/dallarda 10 uncu sınıfta alan ortak derslerinin eğitimini tamamlayan öğrenciler, 11 ve 12 nci sınıfın dal derslerinin eğitimini işletmelerde yoğunlaştırılmış olarak görebilirler. Bu alan/dallarda yıl boyunca faaliyet gösteren yeterli sayıda iş yeri bulunan yerleşim birimlerindeki okullarda, öğrencilerin bir kısmı işletme kapasiteleri de dikkate alınarak yoğunlaştırılmış eğitim yapılmadan işletmelerde mesleki eğitim uygulamasına devam ettirilebilir.

Düzenlemelerinden işletmelerde meslek eğitiminin uygulama bakımından ikiye ayrıldığı söylenebilir.

Birinci grupta olan okullarda 12. sınıf öğrencileri ders yılı içerisinde okul ile işletmelerde meslek eğitim çalışmalarını birlikte yürütmekte, haftalık uygulama bakımından 3 gün işletmede uygulamalı eğitim yaparken 2 gün de okulda teorik eğitim almaktadırlar (Açıkgöz, 2012, s.14).

İkinci grupta olan turizm sektörüne yönelik mesleki eğitim veren okullarda sektörün özelliğinden dolayı turizm sezonunun yoğun olduğu yaz döneminde işletmelerde mesleki eğitim çalışmaları, kış aylarında ise okulda teorik eğitim almaktadırlar. Uygulama bakımından her bir döneme altı aylık dilimler halinde zaman ayrılmaktadır.

2.2.3.1.Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Beceri Eğitimleri

Mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğrencilerinin turizm sektörünün özellikleri göz önüne alınarak turistik tesislerde iş hacminin yoğunlaştığı “turizm mevsimi” ile eş zamanlı olarak başlatılan tesislerde gördükleri uygulamalı eğitim olarak tanımlanmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim kurumları Yönetmeliği Madde 121’e (MEB, 2016) göre;

...Sektörün özelliği, çalışma ve kapasite durumu ile okul ve iklim şartları da dikkate alınarak yılın belli zamanlarında faal olan yiyecek içecek hizmetleri, konaklama ve seyahat hizmetleri ve eğlence hizmetleri alanları, denizcilik alanının yat kaptanlığı dalıyla Bakanlıkça uygun bulunan diğer alan/dallarda 10 uncu sınıfta alan ortak derslerinin eğitimini tamamlayan öğrenciler, 11 ve 12 nci sınıfın dal derslerinin eğitimini işletmelerde yoğunlaştırılmış olarak görebilirler...

düzenlemesine dayanılarak turizm sektörüne yönelik ara eleman yetiştiren mesleki ve teknik Anadolu liseleri Türkiye’de turizm sektörünün faaliyetlerinin en yoğun olduğu dönem olan yaz döneminde işletmelerde meslek eğitimi programını uygulamaktadırlar.

Öğrencilerin işletmelerde görececekleri eğitim ile ilgili usul ve esaslar Sınıf Geçme Sistemi Uygulayan Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul ve İşletmelerde Meslekî Eğitim Yönergesi ile düzenlenmiştir.

Mesleki ve teknik Anadolu liseleri turizm sektöründe yaz dönemi işletmelerde meslek eğitimi 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği ve Sınıf Geçme Sistemi Uygulayan Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Okul Ve İşletmelerde Meslekî Eğitim Yönergesinde yer alan düzenlemelere göre yürütülmektedir.

Örgün eğitim kurumlarında uygulanacak çalışma takvimi Milli Eğitim Bakanlığınca okulların açılış tarihi, yarıyıl tatili, okulların yaz tatiline gireceği tarihler belirlendikten sonra 2467 sayılı Tebliğler Dergisinde yayınlanan “Milli Eğitim Bakanlığı Örgün ve Yaygın Eğitim Kurumlarının Çalışma Takvimi” örneği esaslarına uygun olarak valilikler tarafından hazırlanmaktadır.

Valiliklerce her okul türünü temsil edecek şekilde oluşturulan komisyon tarafından takvim belirlenmektedir. Dolayısı ile otelcilik ve turizm meslek lisesi programı uygulayan okulların açılış ve kapanış tarihleri okulun bulunduğu il tarafından belirlenmektedir. Bu durum iller bazından okulların farklı tarihlerde açılıp kapanmaları ya da farklı beceri eğitimi programı uygulamaları sonucunu doğurmaktadır. Örneklendirmek gerekirse 2015-

2016 eğitim-öğretim yılında Kırıkkale İl'inde bulunan otelcilik ve turizm meslek lisesi programı uygulayan okullarda Beceri eğitimi 25 Nisan-23 Eylül 2016 tarihleri arasında planlanmışken, Antalya İl'inde 09 Mayıs-07 Ekim 2016 tarihleri arasında planlanmıştır.

Antalya İl'inde uygulanacak program tarihleri örnek alınarak otelcilik ve turizm meslek lisesi programı uygulayan okulların beceri eğitimine ilişkin yapılacak işlemler;

“Bünyesinde Otelcilik ve Turizm Alanları bulunan Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin ve Turizm Eğitim Merkezlerinin 2015-2016 Eğitim Öğretim Yılı'nın Başlaması (9. Ve 10.Sınıflar Hariç) 26 Ekim 2015” tarihi belirlenmiştir.

“Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinin Öğrencilerine İş Yeri Planlaması 14 Mart-30 Nisan 2016” tarihleri belirlenmiştir. Otelcilik ve turizm alanı bulunan mesleki ve teknik Anadolu liselerinden öğrenci talebinde bulunan işletmelerden hangilerinin şartlarının uygun olduğunun belirlenmesi, şartları taşıyan işletmelerden gelen taleplerin okul öğrenci sayısından fazla olması durumunda işletmeler seçilerek listeler hazırlanmaktadır. Bunun sonucu olarak hangi işletmelere öğrenci gönderileceğinin tespiti yapılarak öğrencilere göre planlama yapılmaktadır.

“Bünyesinde Turizm ve Otelcilik Eğitimi Alanları bulunan Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde; a) 2.Dönemin Sona Ermesi (9.Sınıflar Hariç) 22 Nisan 2016...” tarihi belirlenmiştir. Bu tarihten sonra 9.sınıflar diğer mesleki teknik orta öğretim kurumlarında olduğu gibi eğitim öğretimlerine devam etmektedirler. 10 ve 11 inci sınıflar için beceri eğitim başlamakta, 12.sınıflar ise bu tarihte mezun olmaktadır. Otelcilik ve turizm alanı öğrencileri akranlarına göre diplomaya yaklaşık 2 ay daha erken ulaşmaktadır.

“...c) 10 ve 11. Sınıf Öğrencilerin 2015-2016 Eğitim Öğretim Yılı Beceri Eğitimi 09 Mayıs-07 Ekim 2016” tarihi belirlenmiştir. Belirtilen tarihler arasında öğrenciler kendileri için belirlenmiş işletmelerde meslek eğitimi çalışmalarına katılırlar. Bu çalışmalar sırasında öğrencilerin işletmedeki devam devamsızlık durumları okul ve işletme işbirliği ile takip edilir ve aylık formlar halinde doldurularak okullara ulaştırılır. Öğrencilerin işletmelerde meslek eğitimi bu dönemde Koordinatör öğretmenler tarafından izlenmesi de gerekmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, verilerin toplanması ve verilerin analizine yönelik bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde betimsel bir nitelik taşımaktadır. Betimsel araştırma, kurumların, grupların mevcut durumuyla ilgili geniş açıklamalar yapmak için çok sayıda denek ve objeyle belli bir zaman dilimi içerisinde yapılan çalışmadır (Kaptan, 1998). Araştırmada kullanılan veri toplama formu ile işletmelerdeki beceri eğitimi etkinliğinin, okul yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda ölçülmesi amaçlanmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, 1.6 Sınırlılıklar başlığı altında da belirtildiği üzere; Türkiye’deki 123 Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesinden Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine dönüşen okulların Müdürleri, Koordinatör Müdür Yardımcıları ve Yiyecek İçecek Hizmetleri ile Konaklama ve Seyahat Hizmetleri Alan Şefleri olmak üzere (123 x 4) 492 yönetici oluşturmaktadır. Evrenin tamamından veri elde edilmesi hedeflenmiş ancak 123 veri analize tabi tutulmuştur.

Analize tabi tutulan anket sayısının evreni temsil edip etmediğini kontrol etmek amacıyla sosyal bilim araştırmaları için örneklem hesaplama formülü kullanılmıştır. Buna göre evren büyüklüğü 492 olduğunda $\pm 0,10$ örnekleme hatasına göre ($p=0,5$ ve $q=0,5$ alındığında) örneklem 81 olarak hesaplanmaktadır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004). Bu

hesaplamaya göre 492 kişilik araştırma evreninde, 123 kişiden elde edilen veri, örneklem büyüklüğü olarak kabul edilen 81 rakamının üzerinde olduğundan yeterli kabul edilmiş, değerlendirmeler bu veriler üzerinden yapılmıştır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada araştırmaya katılan yöneticilerin görüşlerine başvurularak bilgiler toplanmıştır. Söz konusu görüş formunun geliştirilmesi sırasında araştırmanın amaçları dikkate alınmıştır. Araştırmada kullanılan form Tolay (2011) tarafından hazırlanan “Türkiye’de Turizm Sektöründe Uygulanan Herşey Dâhil Sistemin Orta Öğretim Seviyesinde Turizm Eğitimine Etkileri” başlıklı tezde yer alan anketin beceri eğitimlerinin etkinliğini ölçecek şekilde yeniden tasarlanmasıyla oluşturulmuştur. Çalışma okul yöneticilerinin konuya olan bakış açılarını ölçmek amacını güttüğünden ilgili kuruluşlarda yönetici pozisyonunda çalışan kişilere uygulanması planlanmıştır.

Formlar iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda, araştırmaya katılanların demografik bilgileri ve sektörel tecrübesi ile ilgili bilgiler elde etmek için sorulan 7 soru yer almaktadır. İkinci kısımda ise yöneticilerin beceri eğitimine bakış açılarını değerlendirmek üzere hazırlanmış 24 ifade yer almaktadır. Bu ifadeler 5’li Likert ölçeğine göre hazırlanmış olup Kesinlikle Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), Kesinlikle Katılmıyorum (1) puan olarak puanlandırılmıştır.

Verilerinin toplanması için araştırma evreninde yer alan 123 otelcilik ve turizm meslek lisesi iken mesleki ve teknik Anadolu lisesine dönüşen yöneticilerin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırma uygulama yöntemi olarak önceden kendilerine bilgi verilen yöneticilerin bir kısmına bizzat araştırmacı tarafından, bir kısmına posta yoluyla, bir kısmına da internet aracılığıyla uygulanmıştır. Sonuç olarak Evrenin tamamından veri elde edilmesi hedeflenmiş ancak 123 veri analize tabi tutulmuştur.

20., 22., 25., 27. ve 31 inci sorular anlamca olumsuzluk içerdiği, bu sorulara verilen cevaplarda puanlar yükseldikçe olumsuzlukları doğruladığından bu sorulara verilen cevaplar ters kodlanmış ve analizler ters kodlanmış haliyle yapılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma verileri toplamak için araştırmacılara yöneltilen sorular Atatürk Üniversitesi'nden dört öğretim üyesi ve Kafkas Üniversitesi'nden iki öğretim üyesi görüşlerine sunulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda gerekli ekleme ve düzeltmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler istatistiksel yazılım programına aktarılarak analiz edilmiştir. İstatistiklerin yapılması ve yorumlanmasında Şener BÜYÜKÖZTÜRK'ün Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı'nda yer alan örnek analiz ve yorumlardan yararlanılmıştır (Büyüköztürk, 2010).

Araştırmaya görüş bildiren katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlar doğrultusunda elde edilen veriler istatistik paket programında analiz edilerek yorumlanmıştır. Araştırmada, demografik özelliklerin frekans analizleri, güvenirlik analizi (Cronbach Alpha), İki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkiyi ölçmek için kullanılan analiz metodu olan ve değişkenler arasındaki ilişkinin varlığı, eğer ilişki var ise bunun gücü hakkında bilgi edinilmesi amacıyla çoklu regresyon analizi, katılımcıların algılamalarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek üzere tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Mann-Whitney U testi, iki bağımsız t testi kullanılmıştır.

Araştırmada verilerin güvenilirliği Cronbach's Alfa katsayısı ile belirlenmiştir. Yapılan güvenirlik hesaplamasında güvenirlik katsayısı 0.702 olarak tespit edilmiştir. Araştırmaya katılanların verdiği yanıtlar faktör analizine tabi tutularak verilen cevaplara göre alt boyutların araştırması yapılmıştır. Faktör analizi sonucu mutlak değeri 0,300 üzerindeki cevaplar 4 alt boyut altında incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda 4 alt boyut altında 20 cevap değerlendirmeye alınmıştır.

Faktör analizi KMO and Bartlett's Test KMO 0.767 ve Bartlett sig. 0.000 olduğu görülmüştür. KMO ve Bartlett's testi faktör analizi yapabilmek için gerekli olan $KMO > 0.6$ ve Bartlett sig < 0.05 şartını sağladığı görülmüştür.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. Genel bilgiler

Bu bölümde otelcilik ve turizm meslek lisesi iken meslek ve teknik Anadolu lisesine dönüşen okulların yöneticilerinin turizm sektöründe uygulanan beceri eğitime ilişkin algılarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Elde edilen veriler istatistiksel analize tabi tutulmuş elde edilen verilere ilişkin açıklamalar getirilmiştir.

4.2. Beceri eğitimi ile ilgili yönetici görüşlerinin değerlendirilmesi

Araştırmanın katılımcılarının demografik özelliklerine bu kısımda yer verilmiştir. Görüş bildirilen katılımcıların demografik özelliklerine yönelik cinsiyet, yaş ve görev yaptıkları il sorulmuştur. Görev yaptığı illerin bulunduğu coğrafi bölgelere göre sınıflama yapılmıştır. yapılarak coğrafi bölge görev unvanı, branşı, sektör deneyimi, mesleği ile ilgili yurt dışı ziyaretine çıkıp çıkmadığı, görev yaptığı il sorulmuştur. Araştırmaya katılanların demografik özellikleri ile ilgili veriler Tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5.

Araştırmaya Katılanların Demografik Özelliklerine İlişkin Veriler (n:123)

	Demografik Değişkenler	n	%
Cinsiyet	Erkek	102	83
	Kadın	21	17
Yaş	20-29	13	11
	30-39	42	34
	40-49	59	48
	50 ve üzeri	9	7
Coğrafi Bölge	Akdeniz	21	17
	Doğu Anadolu	8	6
	Ege	23	19
	Güneydoğu Anadolu	8	7
	İç Anadolu	18	15
	Karadeniz	21	16
	Marmara	24	20

Araştırmaya görüş bildiren katılımcıların % 83 ü erkek, % 17 si ise kadındır. Yaş dağılımlarına göre 20-29 yaş aralığındakiler % 11, 30-39 yaş aralığındakilerin % 34, 40-49 yaş aralığındakilerin % 48, 50 yaş ve üzerinin % 7 oranında yaş aralığında olduğunun tespiti yapılmıştır. Araştırmaya görüş bildirenlerin Akdeniz % 17, Doğu Anadolu % 6 Ege %19, Güneydoğu Anadolu % 7, İç Anadolu % 15, Karadeniz % 16, Marmara % 20 oranında coğrafi bölge dağılımından oluşmaktadır.

Araştırmanın katılımcılarının mesleki özelliklerine bu kısımda yer verilmiştir. Görüş bildirilen katılımcıların görev unvanı, branşı, sektör deneyimi, mesleği ile ilgili yurt dışı ziyaretine çıkıp çıkmadığı sorulmuştur. Araştırmaya katılanların mesleki özellikleri ile ilgili veriler Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6.

Araştırmaya Katılanların Mesleki Özelliklerine İlişkin Veriler (n:123)

		n	%
Görev Unvanı	Müdür/Müdür Başyrd.	33	29
	Müdür Yardımcısı	31	25
	Alan Şefi	57	46
Branş	Konaklama ve Seyahat Hizmetleri	73	59
	Yiyecek İçecek Hizmetleri	50	41
Sektör deneyimi	Var	96	78
	Yok	27	22
Mesleği ile ilgili yurt dışı ziyareti	Var	104	85
	Yok	19	15

Araştırmaya görüş bildiren katılımcılardan % 29 Müdür/Müdür Başyardımcısı, %25'inin Müdür Yardımcısı, % 46'sının alan şefi olduğu, % 59'unun Konaklama ve Seyahat Hizmetleri, % 41'inin Yiyecek İçecek Hizmetleri branşından olduğu, % 78'inin turizm sektörü deneyiminin bulunduğu, % 22 sinin ise turizm sektörü deneyiminin bulunmadığı, % 85'inin mesleği ile ilgili yurt dışına çıktığı, % 15'inin ise mesleği ile ilgili yurt dışı ziyaretinin bulunmadığı görülmektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların turizm sektöründe uygulanan beceri eğitime ilişkin algılamalarının dağılımları Tablo 7'de ele alınmıştır.

Tablo 7.

Araştırmaya Katılanların Beceri Eğitimini Algılamalarına İlişkin İfadelerin Ortalamaları (n:123)

Algılamalarla ilgili ifadeler	$\bar{x}$	ss
Turizm sektöründe uygulanan Beceri Eğitimi Uygulamasının programlara içerik açısından etkisi vardır.	4,29	,911
Turizm sektöründe Beceri Eğitimi Uygulamasının öğrencilerin M.T.A.L. tercih etmelerine katkı sağlamaktadır.	4,24	,890
Beceri Eğitimi Uygulaması turizm sektörünün gelişimini olumlu etkilemektedir.	4,44	,77
Turizm sektöründe uygulanan Beceri Eğitimi Müfredat programlarının içeriğini karşılamaktadır.	3,26	1,107
Beceri Eğitimi öğrencilerin alan/dal tercih etme nedenlerine etki etmektedir.	4,33	,709
Beceri Eğitiminin öğrencilerin mesleki motivasyonuna olumlu etkisi vardır.	4,30	,878
Beceri Eğitiminin öğrenci davranışlarına olumlu etkisi vardır.	3,93	1,092
Beceri Eğitiminin Öğrencilerin akademik başarılarına olumlu etkisi vardır.	3,41	1,286
İl dışında Beceri Eğitimi yapan öğrencilerin barınma ve diğer ihtiyaçları yeterli düzeyde karşılanmaktadır.	3,51	,978
Ekim Mart döneminde okula, Nisan Eylül döneminde Beceri Eğitimine giden öğrenciler için yıllık 10 gün özürsüz devamsızlık sınırı yetersizdir.	2,52	1,33
Öğrencilerin ara sınıflarda Beceri Eğitimi yapmaları okula ve sektöre uyumlarını olumsuz etkilemektedir.	2,33	1,21
Turizm Eğitiminin teorik eğitim ve beceri eğitimi olarak birbirini takip eden şekilde düzenlenmesi, ara sınıflarda beceri eğitimi yaptırılmaması öğrencilerin mesleki başarılarını olumlu etkileyecektir.	2,74	1,434

Turizm Eğitiminin teorik eğitim ve beceri eğitimi olarak birbirini takip eder şekilde düzenlenmesi beceri eğitimine başlayan öğrencilerin staj sonunda işletmelerde istihdam edilme oranlarını artıracaktır.	4,04	1,019
Beceri Eğitimi yapan öğrencilerin işletme tarafından yapılan değerlendirme formlarının puan karşılıklarının tespitinde sorunlar yaşanmaktadır.	2,36	1,095
Okulların bünyelerinde bulunan Uygulama Otellerinin öğrencilerin mesleki becerilerinin gelişmesinde ve sektöre uyumlarında önemli katkısı bulunmaktadır.	4,47	,862
Beceri Eğitimi Yapan öğrenciler sektör tarafından ucuz işgücü olarak görülmektedir.	1,80	1,013
İşletmeler tarafından öğrencilere alan/dalları itibariyle bölümlerde beceri eğitimi yapma olanağı sağlanmaktadır.	3,30	1,167
Beceri Eğitimi öğrencilerin okulu bitirince bu mesleği yapma düşüncelerine olumlu yönde katkı sağlamaktadır.	3,73	1,062
Beceri Eğitimi yapan öğrenciler haftalık olarak koordinatör öğretmenlerce izlenmektedir.	4,03	1,047
İl dışında beceri eğitimi yapan öğrenciler için koordinatör öğretmen görevlendirmesi sorun olmaktadır.	2,18	1,307

Araştırmaya görüş bildiren katılımcıların Okulların bünyelerinde bulunan Uygulama Otellerinin öğrencilerin mesleki becerilerinin gelişmesinde ve sektöre uyumlarında önemli katkısı bulunmaktadır (4,47) Beceri Eğitimi Uygulaması turizm sektörünün gelişimini olumlu etkilemektedir ifadesine yönelik algılarının en yüksek düzeyde olduğu (4,44) ortaya çıkmıştır. Beceri Eğitimi Yapan öğrenciler sektör tarafından ucuz işgücü olarak görülmektedir (1,80), İl dışında beceri eğitimi yapan öğrenciler için koordinatör öğretmen görevlendirmesi sorun olmaktadır (2,18) ifadelerine yönelik algıların ortalaması düşüktür ancak bu ifadelerin ters kodlandığı göz önünde bulundurulmalıdır.

4.3.Beceri Eğitimlerine İlişkin Yönetici Görüşlerinin Farklılıklara Göre Değerlendirilmesi

Verilen cevapların tamamı üzerinden cinsiyet, yaş, unvan, branş, mesleki deneyim, bölge değişkenlerine göre algılarındaki farklılıkların incelenmiş ulaşılan sonuçlar aşağıda açıklanmıştır.

Tablo 8.

Araştırmaya Katılanların Cinsiyetleri ile Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği	
	n	Sıra Sayıları ortalaması	Sıra Sayıları Toplamı	U testi	p
Erkek	102	61,51	6274,50	1021,5	,739
Kadın	21	64,36	1351,50		

Cinsiyet dağılımında 21 olan kadın sayısı 30 sayısının altında kaldığından Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 8’de verilmiştir. Sonuç incelendiğinde araştırmaya katılanların cinsiyeti ile algıları arasında farklılık bulunmadığı ($p>.05$) görülmektedir.

Tablo 9.

Araştırmaya Katılanların Yaşı İle Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der.	p
20-29 yaş	13	3,46	,652	,826	3	,793
30-39 yaş	42	3,61	,353			
40-49 yaş	59	3,48	,404			
50 ve üzeri	9	3,52	,364			

Araştırmaya katılanların yaş değişkeni ile algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucu Tablo 9’da verilmiştir. Katılımcıların yaşları ile algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 10.

Araştırmaya Katılanların Unvanları İle Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der.	p
Müdür/Müdür Bş. Yrd.	35	3,55	,408	2,167	2	,138
Müdür Yrd.	31	3,40	,477			
Alan Şefi	57	3,59	,417			

Araştırmaya katılanların unvan değişkeni ile algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucu Tablo 10’da verilmiştir. Katılımcıların unvanları ile algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 11.

Araştırmaya Katılanların Branşı İle Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serb.Der.	p
Konaklama Sey.Hiz.	73	3,52	,445	,129	1	,268
Yiyecek İçecek Hiz	50	3,53	,376			

Araştırmaya katılanların branşı ile algılamaları arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla iki bağımsız t testi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 11’de verilmiştir. Katılımcıların branşları ile algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 12.

Araştırmaya Katılanların Sektör Deneyimleri ile Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği	
	n	Sıra Sayıları ortalaması	Sıra Sayıları Toplamı	U testi	p
Deneyimi olanlar	96	59,89	5749,00	1093,0	,214
Deneyimi olmayanlar	27	69,52	1877,00		

Sektörde deneyimi olmayanların 27 olan sayısı 30 sayısının altında kaldığından Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 12’de gösterilmiştir. Sonuç incelendiğinde araştırmaya katılanların sektör deneyimi ile algıları arasında farklılık bulunmadığı ($p>.05$) görülmektedir.

Tablo 13.

Araştırmaya Katılanların Yurtdışı Deneyimi ile Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serb.Der.	p
Deneyimi olanlar	61	3,46	0,424	-1,725	121	,809
Deneyimi olmayanlar	62	3,59	0,402			

Araştırmaya katılanların yurtdışına seyahat deneyimi ile algılamaları arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla iki bağımsız t testi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 13’de verilmiştir. Katılımcıların yurtdışı seyahat deneyimi ile algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 14.

Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Coğrafi Bölge İle Algıları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der.	p
Akdeniz	21	3,51	,409	,454	6	,819
Doğu Anadolu	8	3,56	,476			
Ege	23	3,60	,342			
Güneydoğu Anadolu	8	3,33	,693			
İç Anadolu	18	3,55	,429			
Karadeniz	21	3,55	,376			
Marmara	24	3,50	,411			

Araştırmaya katılanların yaş değişkeni ile algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucu Tablo 14’de verilmiştir. Katılımcıların görev yaptıkları coğrafi bölge ile algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

4.4. Araştırmanın alt boyutlarının değerlendirilmesi

Tablo 15.

Beceri Eğitimi İle İlgili Okul Yöneticilerinin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Beceri eğitiminin öğrencilere, müfredata ve sektöre etkileri			
İfade No	Ortalama	Standart Sapma	Genel Ortalama
8	4,29	,911	4,03
9	4,24	,890	
11	4,44	,77	
12	3,26	1,107	
13	4,33	,709	
14	4,30	,878	
15	4,30	,878	
16	3,93	1,092	
Beceri eğitimi süreci ve uygulanması			
19	3,51	,978	3,11
20	2,52	1,33	
22	2,33	1,21	
23	2,74	1,434	
Beceri eğitimi işletme ilişkileri			
24	4,04	1,019	3,17
25	2,36	1,095	
26	4,47	,862	
27	1,80	1,013	
Beceri eğitim yapan öğrencilerin çalışma süreci etkileri ve izlenmesi			
28	3,30	1,167	3,31

29	3,73	1,062
30	4,03	1,047
31	2,18	1,307

Araştırmaya katılanların algıları Beceri eğitiminin etkileri, sistemi, süreci olmak üzere dört alt boyut altında ele alınmıştır. Ortaya çıkan veriler Tablo 15’de gösterilmiştir. Ölçek uygulandıktan sonra veriler istatistik programında faktör analizine tabi tutularak boyutlara ilişkin dağılımlar belirlenmiştir.

Beceri eğitiminin öğrencilere, müfredat ve sektöre etkileri algılarının ölçülmesi amacıyla yöneltilen ifadeler;

1/8 Turizm sektöründe uygulanan Beceri Eğitimi Uygulamasının programlara içerik açısından etkisi vardır.

1/9 Turizm sektöründe Beceri Eğitimi Uygulamasının öğrencilerin M.T.A.L. tercih etmelerine katkı sağlamaktadır.

1/11 Beceri Eğitimi Uygulaması turizm sektörünün gelişimini olumlu etkilemektedir.

1/12 Turizm sektöründe uygulanan Beceri Eğitimi Müfredat programlarının içeriğini karşılamaktadır.

1/13 Beceri Eğitimi öğrencilerin alan/dal tercih etme nedenlerine etki etmektedir.

1/14 Beceri Eğitimi öğrencilerin mesleki motivasyonuna olumlu etkisi vardır.

1/15 Beceri Eğitiminin öğrenci davranışlarına olumlu etkisi vardır.

1/16 Beceri Eğitiminin Öğrencilerin akademik başarılarına olumlu etkisi vardır.

Beceri eğitiminin öğrencilere etkileri ve müfredat etkisine yönelik algıları ölçeğin ifadelerine verdikleri cevapların genel ortalaması 4,10 olduğu ortaya çıkmıştır. 4,10 ortalama göz önüne alındığında araştırmaya görüş bildiren katılımcıların beceri eğitiminin etkilerine yönelik olumlu algı düzeylerinin yüksek olduğu ifade edilebilir (min:1 max:5).

Beceri eğitimi süreci ve uygulanması ile ilgili algıların ölçülmesi amacıyla yöneltilen ifadeler;

2/19 İl dışında Beceri Eğitimi yapan öğrencilerin barınma ve diğer ihtiyaçları yeterli düzeyde karşılanmaktadır.

2/20 Ekim Mart döneminde okula, Nisan Eylül döneminde Beceri Eğitimine giden öğrenciler için yıllık 10 gün özürsüz devamsızlık sınırı yetersizdir.

2/22 Öğrencilerin ara sınıflarda Beceri Eğitimi yapmaları okula ve sektöre uyumlarını olumsuz etkilemektedir.

2/23 Turizm Eğitiminin teorik eğitim ve beceri eğitimi olarak birbirini takip eden şekilde düzenlenmesi, ara sınıflarda beceri eğitimi yaptırılmaması öğrencilerin mesleki başarılarını olumlu etkileyecektir.

Beceri eğitimi uygulaması sorunları ve sisteme etkilere yönelik cevapların genel ortalaması 3,11 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre araştırmaya katılanların bu konuda algılamalarının yüksek olmadığı söylenemez. Tablo yorumlanırken bu alt boyutta yer alan 20 ve 22 nolu cevapların ters kodlandığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Beceri eğitimi işletme ilişkileri algılarının ölçülmesi amacıyla yöneltilen ifadeler;

3/24 Turizm Eğitiminin teorik eğitim ve beceri eğitimi olarak birbirini takip eder şekilde düzenlenmesi beceri eğitimine başlayan öğrencilerin staj sonunda işletmelerde istihdam edilme oranlarını artıracaktır.

3/25 Beceri Eğitimi yapan öğrencilerin işletme tarafından yapılan değerlendirme formlarının puan karşılıklarının tespitinde sorunlar yaşanmaktadır.

3/26 Okulların bünyelerinde bulunan Uygulama Otellerinin öğrencilerin mesleki becerilerinin gelişmesinde ve sektöre uyumlarında önemli katkısı bulunmaktadır.

3/27 Beceri Eğitimi Yapan öğrenciler sektör tarafından ucuz işgücü olarak görülmektedir.

Beceri eğitimi uygulaması sorunları ve sisteme etkilere yönelik cevapların genel ortalaması 3,17 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre araştırmaya katılanların bu konuda algılamalarının yüksek olmadığı söylenemez. Tablo yorumlanırken bu alt boyutta yer alan 25 ve 27 nolu cevapların ters kodlandığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Beceri eğitim yapan öğrencilerin çalışma süreci etkileri ve izlenmesi ile ilgili algılarının ölçülmesi amacıyla yöneltilen ifadeler;

4/28 İşletmeler tarafından öğrencilere alan/dalları itibariyle bölümlerde beceri eğitimi yapma olanağı sağlanmaktadır.

4/29 Beceri Eğitimi öğrencilerin okulu bitirince bu mesleği yapma düşüncelerine olumlu yönde katkı sağlamaktadır.

4/30 Beceri Eğitimi yapan öğrenciler haftalık olarak koordinatör öğretmenlerce izlenmektedir.

4/31 İl dışında beceri eğitimi yapan öğrenciler için koordinatör öğretmen görevlendirmesi sorun olmaktadır.

Beceri eğitimi sürecine yönelik görüşlerin genel ortalaması 3,31 olarak gerçekleşmiştir. Araştırmaya katılanların bu alt boyuttaki görüşlerinin olumlu olduğu söylenebilir. Tablo yorumlanırken bu alt boyutta yer alan 31 nolu cevabın ters kodlandığı göz önünde bulundurulmalıdır.

4.5.Araştırmanın Alt Boyutlarına İlişkin Yönetici Görüşlerinin Farklılıklara Göre Değerlendirilmesi

Araştırmanın alt boyutlarının cinsiyet, yaş, unvan, branş, mesleki deneyim, bölge değişkenlerine göre algılarındaki farklılıklar incelenmiş, ulaşılan sonuçlar aşağıda açıklanmıştır.

Tablo 16.

Araştırmaya Katılanların Cinsiyetleri İle Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği	
	n	Sıra Sayıları ortalaması	Sıra Sayıları Toplamı	U testi	p
Erkek	102	61,78	6301,50	1048,5	,875
Kadın	21	63,07	1324,50		

Cinsiyet dağılımında 21 olan kadın sayısı 30 sayısının altında kaldığından Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 16’da gösterilmiştir. Sonuç incelendiğinde araştırmaya katılanların cinsiyeti ile algıları arasında farklılık bulunmadığı ($p>.05$) görülmektedir.

Tablo 17.

Araştırmaya Katılanların Yaşı ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği		
n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der.	p	
20-29 yaş	13	3,88	,991	1.390	3	,582
30-39 yaş	42	4,19	,515			
40-49 yaş	59	3,95	,627			
50 ve üzeri	9	3,94	,798			

Araştırmaya katılanların yaş değişkeni ile algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucu Tablo 17’de verilmiştir. Katılımcıların yaşları ile algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 18.

Araştırmaya Katılanların Unvanları ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği		
n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der.	p	
Müdür/Müdür Bş. Yrd.	35	4,11	,695	4.611	2	,984
Müdür Yrd.	31	3,72	,771			
Alan Şefi	57	4,14	,506			

Araştırmaya katılanların unvan değişkeni ile algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucu Tablo

18’de verilmiştir. Katılımcıların Beceri Eğitiminin etkilerine yönelik algıları ile unvanları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı anlaşılmıştır ($p>0,05$).

Tablo 19.

Araştırmaya Katılanların Branşı Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serb.Der.	p
Konaklama Sey.Hiz.	73	4,02	,670	-,112	121	,911
Yiyecek İçecek Hiz	50	4,04	,639			

Araştırmaya katılanların branşı ile beceri eğitimi etkileri algılamaları arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla iki bağımsız t testi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 19’da verilmiştir. Katılımcıların branşları ile beceri eğitimi algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 20.

Araştırmaya Katılanların Sektör Deneyimleri ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği	
	n	Sıra Sayıları ortalaması	Sıra Sayıları Toplamı	U testi	p
Deneyimi olanlar	96	63,60	61,06	1142,0	,328
Deneyimi olmayanlar	27	56,30	1520,00		

Sektörde deneyimi olmayanların 27 olan sayısı 30 sayısının altında kaldığından Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 20’de gösterilmiştir. Sonuç incelendiğinde araştırmaya katılanların sektör deneyimi ile algıları arasında farklılık bulunmadığı ($p>.05$) görülmektedir.

Tablo 21.

Araştırmaya Katılanların Yurtdışı Deneyimi ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serb.Der.	p
Deneyimi olanlar	61	3,93	0,677	-1,536	121	,590
Deneyimi olmayanlar	62	4,11	0,625			

Araştırmaya katılanların yurtdışına seyahat deneyimi ile beceri eğitimi algılamaları arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla iki bağımsız t testi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 21’de verilmiştir. Katılımcıların yurtdışı seyahat deneyimi ile algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 22.

Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Coğrafi Bölge ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata Ve Sektöre Etkilerine Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der.	P
Akdeniz	21	4,03	,761	,619	6	,679
Doğu Anadolu	8	4,09	,706			
Ege	23	4,18	,404			
Güneydoğu Anadolu	8	3,69	1,182			
İç Anadolu	18	3,96	,697			
Karadeniz	21	4,07	,574			
Marmara	24	4,00	,569			

Araştırmaya katılanların yaş değişkeni ile beceri eğitimi etkileri algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.. Analiz sonucu Tablo 22’de verilmiştir. Katılımcıların görev yaptıkları coğrafi bölge ile algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 23.

Araştırmaya Katılanların Cinsiyetleri ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanmasına Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği	
	n	Sıra Sayıları ortalaması	Sıra Sayıları Toplamı	U testi	p
Erkek	102	61,78	6301,50	1048,5	,875
Kadın	21	63,07	1324,00		

Cinsiyet dağılımında 21 olan kadın sayısı 30 sayısının altında kaldığından Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Sonuç incelendiğinde araştırmaya katılanların cinsiyeti ile algıları arasında farklılık bulunmadığı ($p>.05$) görülmektedir.

Tablo 24.

Araştırmaya Katılanların Yaşları ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanmasına Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği	
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der. p
20-29 yaş	13	3,15	,402	,485	3 ,693
30-39 yaş	42	3,07	,327		
40-49 yaş	59	3,14	,523		
50 ve üzeri	9	3,00	,331		

Araştırmaya katılanların yaş değişkeni ile algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucu Tablo 24’de verilmiştir. Katılımcıların yaşları ile algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 25.

Araştırmaya Katılanların Unvanları ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanmasına Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği	
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der. p
Müdür/Müdür Bş. Yrd.	35	3,10	,399	,351	2 ,705
Müdür Yrd.	31	3,06	,433		
Alan Şefi	57	3,14	,468		

Araştırmaya katılanların unvan değişkeni ile algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucu Tablo 25’de verilmiştir. Katılımcıların Beceri Eğitiminin etkilerine yönelik algıları ile unvanları arasında yapılan fark olmadığı anlaşılmıştır ($p>0,05$).

Tablo 26.

Araştırmaya Katılanların Branşları ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanmasına Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği	
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serb.Der. p
Konaklama Sey.Hiz.	73	3,11	,502	,246	121 ,027
Yiyecek İçecek Hiz	50	3,10	,327		

Araştırmaya katılanların branşı ile beceri eğitimi sistemi algılamaları arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla iki bağımsız t testi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 26’da verilmiştir. Katılımcıların branşları ile beceri eğitimi algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($0,027 p<0,05$).

Tablo 27.

Araştırmaya Katılanların Sektör Deneyimleri ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanmasına Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Sıra Sayıları ortalaması	Sıra Sayıları Toplamı	U testi	p
Deneyimi olanlar	96	63,60	6106,00	1142,0	,328
Deneyimi olmayanlar	27	56,30	1520,50		

Sektörde deneyimi olmayanların 27 olan sayısı 30 sayısının altında kaldığından Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 27’de gösterilmiştir. Sonuç incelendiğinde araştırmaya katılanların sektör deneyimi ile algıları arasında farklılık bulunmadığı ($p>.05$) görülmektedir.

Tablo 28.

Araştırmaya Katılanların Yurtdışı Deneyimi ile Beceri Eğitimi Sistemi Algılamaları arasındaki farklılığın incelenmesi

Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serb.Der. p
Deneyimi olanlar	61	3,10	,393	-,336	121,121
Deneyimi olmayanlar	62	3,13	,481		

Araştırmaya katılanların yurtdışına seyahat deneyimi ile beceri eğitimi algılamaları arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla iki bağımsız t testi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 28’de verilmiştir. Katılımcıların yurtdışı seyahat deneyimi ile algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 29.

Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Coğrafi Bölge ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanmasına Yönelik Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der.	p
Akdeniz	21	3,08	,413	,460	6	,837
Doğu Anadolu	8	3,13	,423			
Ege	23	3,04	,359			
Güneydoğu Anadolu	8	3,31	,651			
İç Anadolu	18	3,07	,658			
Karadeniz	21	3,17	,339			
Marmara	24	3,11	,346			

Araştırmaya katılanların yaş değişkeni ile beceri eğitimi etkileri algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.. Analiz sonucu Tablo 29’da verilmiştir. Katılımcıların görev yaptıkları coğrafi bölge ile algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 30.

Araştırmaya Katılanların Cinsiyetleri ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği	
	n	Sıra Sayıları ortalaması	Sıra Sayıları Toplamı	U testi	p
Erkek	102	62,69	6394,50	1000,5	,623
Kadın	21	58,64	1231,50		

Cinsiyet dağılımında 21 olan kadın sayısı 30 sayısının altında kaldığından Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 29’da verilmiştir. Sonuç incelendiğinde araştırmaya katılanların cinsiyeti ile algıları arasında farklılık bulunmadığı ($p>.05$) görülmektedir.

Tablo 31.

Araştırmaya Katılanların Yaşları ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der.	P değeri
20-29 yaş	13	3,15	,564	,325	3	,807
30-39 yaş	42	3,18	,317			
40-49 yaş	59	3,15	,505			
50 ve üzeri	9	3,31	,527			

Araştırmaya katılanların yaş değişkeni ile algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucu Tablo 31’de verilmiştir. Katılımcıların yaşları ile algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 32.

Araştırmaya Katılanların Unvanları ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği	
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der. P değeri
Müdür/Müdür Bş. Yrd.	35	3,19	,416	3,038	2,052
Müdür Yrd.	31	3,32	,453		
Alan Şefi	57	3,08	,461		

Araştırmaya katılanların unvan değişkeni ile algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucu Tablo 32’de verilmiştir. Katılımcıların Beceri Eğitiminin etkilerine yönelik algıları ile unvanları arasında yapılan fark olmadığı anlaşılmıştır ($p>0,05$).

Tablo 33.

Araştırmaya Katılanların Branşları ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği	
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serb.Der. p
Konaklama Sey.Hiz.	73	3,15	,478	-,752	121,445
Yiyecek İçecek Hiz	50	3,21	,418		

Araştırmaya katılanların branşı ile beceri eğitimi süreci algılamaları arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla iki bağımsız t testi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 33’de verilmiştir. Katılımcıların branşları ile beceri eğitimi algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 34.

Araştırmaya Katılanların Sektör Deneyimleri ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği	
	n	Sıra Sayıları ortalaması	Sıra Sayıları Toplamı	U testi	p
Deneyimi olanlar	96	60,92	5848,00	1192,0	,509
Deneyimi olmayanlar	27	65,85	1778,00		

Sektörde deneyimi olmayanların 27 olan sayısı 30 sayısının altında kaldığından Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 33’de verilmiştir. Sonuç incelendiğinde araştırmaya katılanların sektör deneyimi ile algıları arasında farklılık bulunmadığı ($p>.05$) görülmektedir.

Tablo 35.

Araştırmaya Katılanların Yurtdışı Deneyimi ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

	Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serb.Der.	p
Deneyimi olanlar	61	3,19	,344	-,381	121	,008
Deneyimi olmayanlar	62	3,16	,544			

Araştırmaya katılanların yurtdışına seyahat deneyimi ile beceri eğitimi işletme ilişkileri algılamaları arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla iki bağımsız t testi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 35’de verilmiştir. Katılımcıların yurtdışı seyahat deneyimi ile algıları arasında anlamlı bir farklılık vardır ($0,048 < p_{0,05}$). Yurt dışı deneyimi olanlar ile yurt dışı

deneyimi bulunmayanların ortalamalarının daha düşük olduğu, yurt dışı deneyimi bulananların ortalamasının yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 36.

Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Coğrafi Bölge ile Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der.	p
Akdeniz	21	3,12	,332	,769	6	,596
Doğu Anadolu	8	3,25	,551			
Ege	23	3,08	,592			
Güneydoğu Anadolu	8	3,06	,222			
İç Anadolu	18	3,33	,493			
Karadeniz	21	3,24	,349			
Marmara	24	3,14	,478			

Araştırmaya katılanların yaş değişkeni ile beceri eğitimi etkileri algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.. Analiz sonucu Tablo 36'da verilmiştir. Katılımcıların görev yaptıkları coğrafi bölge ile algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 37.

Araştırmaya Katılanların Cinsiyetleri ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği	
	n	Sıra Sayıları ortalaması	Sıra Sayıları Toplamı	U testi	p
Erkek	102	61,26	6248,50	995,5	,610
Kadın	21	65,60	1377,50		

Cinsiyet dağılımında 21 olan kadın sayısı 30 sayısının altında kaldığından Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 37’de gösterilmiştir. Sonuç incelendiğinde araştırmaya katılanların cinsiyeti ile algıları arasında farklılık bulunmadığı ($p>.05$) görülmektedir.

Tablo 38.

Araştırmaya Katılanların Yaşları ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği		
n		Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der.	p
20-29 yaş	13	3,27	1,067	,475	3	,700
30-39 yaş	42	3,42	,827			
40-49 yaş	59	3,24	,763			
50 ve üzeri	9	3,42	,771			

Araştırmaya katılanların yaş değişkeni ile algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucu Tablo 38’de verilmiştir. Katılımcıların yaşları ile algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 39.

Araştırmaya Katılanların Unvanları ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der.	p
Müdür/Müdür Bş. Yrd.	35	3,24	,720	1,528	2	,221
Müdür Yrd.	31	3,16	,907			
Alan Şefi	57	3,45	,812			

Araştırmaya katılanların unvan değişkeni ile algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Analiz sonucu Tablo 39’da verilmiştir. Katılımcıların Beceri Eğitiminin etkilerine yönelik algıları ile unvanları arasında yapılan fark olmadığı anlaşılmıştır ($p>0,05$).

Tablo 40.

Araştırmaya Katılanların Branşları ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	Serb. Der.	p
Konaklama Sey.Hiz.	73	3,33	,852	,135	121	,615
Yiyecek İçecek Hiz	50	3,31	,770			

Araştırmaya katılanların branşı ile beceri eğitimi süreci algılamaları arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla iki bağımsız t testi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 40’da verilmiştir. Katılımcıların branşları ile beceri eğitimi algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 41.

Araştırmaya Katılanların Sektör Deneyimleri ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği			Test İstatistiği	
	n	Sıra Sayıları ortalaması	Sıra Sayıları Toplamı	
Deneyimi olanlar	96	57,79	5547,50	
Deneyimi olmayanlar	27	76,98	2078,50	
			1044,5	,119

Sektörde deneyimi olmayanların 27 olan sayısı 30 sayısının altında kaldığından Mann-Whitney U testi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 41’de verilmiştir. Sonuç incelendiğinde araştırmaya katılanların sektör deneyimi ile algıları arasında farklılık bulunmadığı ($p>.05$) görülmektedir.

Tablo 42.

Araştırmaya Katılanların Yurtdışı Deneyimi ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği			Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Deneyimi olanlar	61	3,17	,822		
Deneyimi olmayanlar	62	3,46	,791	-1,977	,605

Araştırmaya katılanların yurtdışına seyahat deneyimi ile beceri eğitimi algılamaları arasındaki farklılığı belirlemek amacıyla iki bağımsız t testi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 42’de verilmiştir. Katılımcıların yurtdışı seyahat deneyimi ile algıları arasında anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$).

Tablo 43.

Araştırmaya Katılanların Görev Yaptıkları Coğrafi Bölge ile Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Algılamaları Arasındaki Farklılığın İncelenmesi

Grup İstatistiği				Test İstatistiği		
	n	Ortalama	Standart Sapma	F	Serb. Der.	p
Akdeniz	21	3,31	,564	,646	6	,693
Doğu Anadolu	8	3,28	,920			
Ege	23	3,51	,799			
Güneydoğu Anadolu	8	2,91	1,253			
İç Anadolu	18	3,43	,706			
Karadeniz	21	3,25	,818			
Marmara	24	3,26	,919			

Araştırmaya katılanların yaş değişkeni ile beceri eğitimi etkileri algılarının farklılık gösterip göstermediğini incelemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.. Analiz sonucu Tablo 43'de verilmiştir. Katılımcıların görev yaptıkları coğrafi bölge ile algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$).

4.6.Araştırmanın Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Araştırmanın beceri eğitiminin öğrencilere, müfredata ve sektöre etkileri, beceri eğitimi süreci ve uygulanması, beceri eğitimi işletme ilişkileri, beceri eğitim yapan öğrencilerin çalışma süreci etkileri ve izlenmesi alt boyutları arasındaki ilişki incelenmiş ulaşılan sonuçlar aşağıda açıklanmıştır.

Tablo 44.

Araştırmanın Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata ve Sektöre Etkileri ile Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanması, Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri, Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Faktörler	Katılanların Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata ve Sektöre Etkileri		
	Beta	t değeri	p değeri
Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanması	,154	1,888	,061
Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri	,072	,848	,398
Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi	,402	4,769	,000
R	46		
R2	0,21		
F değeri	10,591		
p değeri	,000		

Araştırmanın alt boyutları arasındaki ilişkiyi ve gücü hakkında bilgi elde etmek amacıyla çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 44’de gösterilmiştir. Çoklu regresyon analizinde faktörler arasındaki ilişkinin R2 değeri faktörlerin ilişki içinde olduğu değişkeni ne derece açıkladığını göstermektedir. Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata ve Sektöre Etkileri alt boyutu bağımlı değişken diğer alt boyutlar bağımsız değişken olarak analize tabi tutulduğunda R2 değeri 0,21 olarak çıkmıştır. Diğer taraftan beta kat sayıları incelendiğinde beceri eğitim yapan öğrencilerin çalışma süreci etkileri ve izlenmesi alt boyutunun en yüksek etkiye (0,402) sahip olduğu görülmektedir. Her bir boyut teker teker ele alındığında ise beceri eğitimi süreci ve uygulanması ile beceri eğitimi işletme ilişkileri faktörlerinin beceri eğitimine etkilerine istatistiksel açıdan anlamlı bir etkisi olmadığı anlaşılmaktadır ($p>0,05$).

Tablo 45.

Araştırmanın Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanması ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata ve Sektöre Etkileri, Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri, Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Faktörler	Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanması		
	Beta	t değeri	p değeri
Katılanların Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata ve Sektöre Etkileri	,189	1,888	,061
Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri	,056	,595	,553
Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi	-,063	-,616	,539
R	19		
R ²	0,04		
F değeri	1,425		
p değeri	,239		

Araştırmanın alt boyutları arasındaki ilişkiyi ve gücü hakkında bilgi elde etmek amacıyla çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonucu Tablo 45’de Çoklu regresyon analizinde faktörler arasındaki ilişkinin R² değeri faktörlerin ilişki içinde olduğu değişkeni ne derece açıkladığını göstermektedir. Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanması alt boyutu bağımlı değişken diğer alt boyutlar bağımsız değişken olarak analize tabi tutulduğunda R² değeri 0,03 olarak çıkmıştır. p değeri 0,239 çıktığı göz önüne alındığında beceri eğitimi süreci ve uygulanması ile diğer alt boyutlar arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı söylenebilir.

Tablo 46.

Araştırmanın Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata ve Sektöre Etkileri, Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanması, Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Faktörler	Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri		
	Beta	t değeri	p değeri
Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata ve Sektöre Etkileri	,084	,848	,398
Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanması	,053	,595	,553
Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi	,219	2,244	,027
R	28		
R ²	0,08		
F değeri	3,244		
p değeri	,024		

Araştırmanın alt boyutları arasındaki ilişkiyi ve gücü hakkında bilgi elde etmek amacıyla çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 46’da verilmiştir. Çoklu regresyon analizinde faktörler arasındaki ilişkinin R² değeri faktörlerin ilişki içinde olduğu değişkeni ne derece açıkladığını göstermektedir. Beceri eğitimi işletme ilişkileri alt boyutu bağımlı değişken diğer alt boyutlar bağımsız değişken olarak analize tabi tutulduğunda R² değeri 0,08 olarak çıkmıştır. Diğer taraftan beta kat sayıları incelendiğinde beceri eğitim yapan öğrencilerin çalışma süreci etkileri ve izlenmesi alt boyutunun en yüksek etkiye (0,219) sahip olduğu görülmektedir. Her bir boyut teker teker ele alındığında ise beceri eğitiminin öğrencilere, müfredata ve sektöre etkileri ve beceri eğitimi süreci ve uygulanması faktörlerinin beceri eğitimi sorunlarına istatistiksel açıdan anlamlı bir etkisi olmadığı anlaşılmaktadır ($p>0,05$).

Tablo 47.

Araştırmanın Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi ile Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata ve Sektöre Etkileri, Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri, Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanması Alt Boyutları Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

Faktörler		Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi		
		Beta	t değeri	p değeri
Beceri Eğitiminin Öğrencilere, Müfredata ve Sektöre Etkileri		,399	4,769	,000
Beceri Eğitimi Süreci ve Uygulanması		-,051	-,616	,539
Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri		,186	2,244	,027
R		46		
R ²		0,22		
F değeri		10,907		
p değeri		,000		

Araştırmanın alt boyutları arasındaki ilişkiyi ve gücü hakkında bilgi elde etmek amacıyla çoklu regresyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları tablo 46’da verilmiştir. Çoklu regresyon analizinde faktörler arasındaki ilişkinin R² değeri faktörlerin ilişki içinde olduğu değişkeni ne derece açıkladığını göstermektedir. Beceri Eğitim Yapan Öğrencilerin Çalışma Süreci Etkileri ve İzlenmesi süreçleri alt boyutu bağımlı değişken diğer alt boyutlar bağımsız değişken olarak analize tabi tutulduğunda R² değeri 0,22 olarak çıkmıştır. Diğer taraftan beta kat sayıları incelendiğinde beceri eğitiminin öğrencilere, müfredata ve sektöre etkileri alt boyutunun en yüksek etkiye (0,399), Beceri Eğitimi İşletme İlişkileri alt boyutunun ise (0,186) etkiye sahip olduğu görülmektedir. Her bir boyut teker teker ele alındığında ise beceri eğitimi süreci ve uygulanması faktörünün beceri eğitimi süreçlerine istatistiksel açıdan anlamlı bir etkisi olmadığı anlaşılmaktadır ($p>0,05$).

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Turizm memek yoğun bir sektör olması nedeniyle hizmetsunucu çalışanların nitelik ve özellikleri sektörün gelişimi ile doğrudan etkilidir. Sektördeki hizmet kalitesinin artırılması çalışanların eğitimlerinin artırılması ile mümkün olacağı söylenebilir.

Bu çalışmada orta öğretim düzeyinde turizm eğitimi verilen mesleki ve teknik Anadolu lisesi yöneticilerinin bu okullarda uygulanan meslekî beceri eğitimine ilişkin görüşlerine başvurulmuş, elde edilen veriler istatistik paket programında analize tabi tutularak 1-Beceri eğitiminin öğrencilere, müfredata ve sektöre etkileri,2-Beceri eğitimi süreci ve uygulanması, 3-Beceri eğitimi işletme ilişkileri ile 4-Beceri eğitim yapan öğrencilerin çalışma süreci etkileri ve izlenmesi alt boyutları altında değerlendirilmiştir.

Araştırmaya katılanların verdikleri cevaplar, yaş, cinsiyet, unvan, branş, sektör deneyimi, yurt dışı ziyaret deneyimi, coğrafi bölge farklılıklarına göre analiz edilmiş verilen cevaplar ile bu değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı değişkenler bakımından alt boyutlara verilen cevaplar açısından da ele alınmış değişkenler ile görüşler arasında genel olarak farklılık olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Bu durum araştırmada ortaya çıkan verilerin her yaştaki, cinsiyetteki, unvandaki, branştaki ve sektör deneyimi olanlar ile coğrafi bölgelerdekilerin ortak görüşü olduğu söylenebilir. Yapılan güvenirlik hesaplamasında Cronbach's Alfa katsayısı 0.702 olarak belirlenmiş olup araştırma sonuçları güvenilirirdir.

Araştırmaya katılanların yurtdışına seyahat deneyimi ile beceri eğitimi işletme ilişkileri alt boyutu algılamaları arasında (Tablo 35) anlamlı bir farklılık vardır ($0,048 < p0,05$). Yurt dışı deneyimi olanlar ile yurt dışı deneyimi bulunmayanların ortalamalarının daha düşük

olduğu, yurt dışı deneyimi bulananların ortalamasının yüksek olduğu görülmüştür. Mesleği ile ilgili yurt dışı ziyaret deneyiminin yöneticilerinin görüşlerini olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

Beceri eğitiminin öğrencilere, müfredata ve sektöre etkilerinin ölçülmesi amacıyla katılımcılara (8) soru yöneltilmiştir. Yöneltilen sorularla beceri eğitiminin müfredata etkileri, turizm sektörüne etkileri, öğrencilerin okul tercihlerine, alan dal tercihlerine, mesleki motivasyonlarına, davranışlarına ve akademik başarılarına etkilerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırmaya katılanlar 4,03 ortalama ile beceri eğitiminin etkili olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 15.). İfadeler düzeyinde bakıldığında tüm ifadelere verilen cevapların 4 ortalama düzeyinde olduğu anlaşılmıştır. Bu bulgulara göre beceri eğitiminin müfredata, turizm sektörüne, öğrencilerin okul tercihlerine, alan dal tercihlerine, mesleki motivasyonlarına, davranışlarına ve akademik başarılarına olumlu etkisinin bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan bu sonuca göre araştırmaya katılan okul yöneticilerinin beceri eğitiminin öğrencilere, müfredata ve sektöre olumlu etkisi olduğu yönünde görüşlere sahip oldukları söylenebilir.

Beceri eğitimi süreci ve uygulaması alt boyutunda katılımcılara (4) soru yöneltilmiştir. Bu alt boyutta beceri eğitimi sürecinde öğrencilerin barınma ve diğer ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığı, liselerde 10 gün olarak uygulanan özürsüz devamsızlık sınırının yeterliliği, beceri eğitiminin ara sınıflarda yapılmasının etkileri ile teorik ve uygulamalı eğitim halinde yapılmasının mesleki başarılarına etkileri araştırılmıştır. Bu boyutta görüşlerin ortalaması 3,11 olarak gerçekleşmiş ve okul yöneticilerinin bu boyutta yer alan ifadelerle ilgili kararsız oldukları söylenebilir (Tablo 15). Ancak tek başına işletmelerin öğrencilerin barınma ve diğer ihtiyaçlarının karşılanması ifadesinin ortalaması 3,51 olarak gerçekleşmiştir. Yöneticilerin devamsızlık sınırının yetersizliği, beceri eğitiminin ara sınıflarda yapılması yada birbirini takip eder şekilde yapılması konularında kararsız kaldıkları, ancak öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılandığı konusunda olumlu görüşe sahip oldukları söylenebilir.

Beceri eğitimi işletme ilişkileri alt boyutunda katılımcılara (4) soru yöneltilmiştir. Araştırmaya katılanların görüşlerinin ortalaması 3,17 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 15). Bu boyutta öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdamı, işletmelerce öğrencilerin değerlendirildiği formlar, okulların bünyelerindeki uygulama otelleri işletmelerinin gelişimlerine katkısı ve işletmelerin öğrencilere ucuz iş gücü olarak baktığına ilişkin ifadeler yöneltilmiştir. Yöneticiler beceri eğitimim teorik eğitimden sonra yapılmasının

öğrencilerin istihdamını artıracasına ve uygulama oteli işletmelerinin öğrencilere katkısı olduğuna katılmışlardır. İşletme değerlendirme formlarının puanlaması ve öğrencilerin ucuz iş gücü olarak görüldüğü ifadelerine katılmamışlardır. Yöneticilerin uygulama oteli işletmelerin katkılarına ve beceri eğitiminin teorik eğitimden sonra bir bütün olarak yapılmasının istihdamı artıracığı konularında görüşlerinin olumlu olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin ucuz iş gücü olarak görülmesi ile ilgili olarak bilimsel araştırmalar öğrencilerin aldıkları eğitimin stajda katkısının olmadığını, işletmelerin kendilerini ucuz iş gücü olarak gördüğünü, öğrencilerin staj uygulamasından memnun kalmadıklarını ve stajın meslekten uzaklaşmaya neden olduğunu (Baron ve Maxwell, 1993; Kuşluvan ve Kuşluvan, 2000; Pelit ve Güçer, 2006) saptamıştır. Okul yöneticileri öğrencilerin ucuz iş gücü olarak görüldüğü ifadesine katılmadıkları, bu konuda öğrencilerle farklı düşüncelere sahip oldukları söylenebilir.

Beceri eğitim yapan öğrencilerin çalışma süreci etkileri ve izlenmesi alt boyutunda katılımcılara (4) soru yöneltilmiştir. Bu boyutta beceri eğitimi süresince öğrencilerin alan dallarında çalıştırıldığı, beceri eğitiminin mesleğe devam etmelerine olumlu katkı sağladığı, haftalık olarak koordinatör öğretmenlerce izlendiği ve il dışında koordinatör öğretmen görevlendirmesinin sorunları olmak üzere izlemeye yönelik ifadeler yöneltilmiştir. Okul yöneticileri öğrencilerin haftalık olarak izlendiği yönünde görüş belirtirken koordinatör öğretmen görevlendirmesi sorun olmadığı yönündeki ifadeye katılmamışlardır. Bu iki görüş ele alındığında okulun bulunduğu yerin dışında görev yapan öğretmenlerin görevlendirmesinde sorunlar olduğu ancak bu sorun aşıldığı zaman haftalık olarak görevlerini yerine getirdikleri değerlendirilmektedir. Okul yöneticileri öğrencilerin alan dallarında beceri eğitimi yaptıkları konusunda kararsız kalmışlardır. Beceri eğitiminin öğrencilerin bu mesleği yapmalarına olumlu katkı yaptığına katılmışlardır. Bir diğer ifade ile okul yöneticileri beceri eğitiminin mesleği yapma düşüncesine katkı sağladığı yönünde görüş bildirmişlerdir (Tablo 15).

Staj yapmayan öğrenciler ile staj yapanların karşılaştırıldığında staj yapanların sektöre karşı olumsuz duygularının daha fazla geliştiğini, turizm eğitimi almış öğrencilerin turizm sektöründe çalışmak istemedikleri (Pavesic ve Brymer, 1990; Baron ve Maxwell 1993; Getz, 1994; Kozak ve Kızıllırmak, 2001) yönünde bulgular göz önüne alındığında okul yöneticilerinin öğrencilere göre farklı düşündüğü, öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalarda öğrenciler açısından beceri eğitiminin mesleği yapma düşüncesine olumsuz etki yaptığı ancak okul yöneticilerinin bu görüşte olmadığı söylenebilir.

5.2. Öneriler

Turizm eğitimi alan orta öğretim öğrencilerinin beceri eğitimi sırasında karşılaştıkları sorunlar çözüldükçe bu öğrencilerin mesleğe devam oranları artacak, eğitilmiş işgücünün istihdam içerisindeki oranının artması ile turizm endüstrisinin kalite ve verimliliğine olumlu etki sağlayarak, ekonomik kalkınmaya destek olacaktır.

Sorunları çözmek kadar sorun alanlarını doğru belirlemek de çok büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle iyi kurgulanmış araştırma çalışmaları ile beceri eğitim sisteminin tüm tarafları hep birlikte ya da ayrı ayrı incelenerek sorun alanların belirlenmesi ve daha detaylı incelenmesi, bundan sonraki çalışmalar için önerilmektedir.

Turizm sektöründe işletmelerde meslek eğitimi uygulaması yapan mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğrencilerinin beceri eğitiminde uygulanan 10 günlük özürsüz devamsızlık sınırının gözden geçirilerek bu sürenin örgün eğitim süresince dikkate alınması, beceri eğitimi uygulanan dönem için devamsızlık sınırına ilişkin düzenleme yapılması önerilmektedir.

Okulların bünyelerinde bulunan uygulama oteli işletmelerinin öğrencilere olumlu katkı yaptığı konusunda görüş birliği bulunduğu görülmektedir. Turizm sektöründe işletmelerde meslek eğitimi uygulaması yapan mesleki ve teknik Anadolu liselerinin tamamında uygulama otellerinin yaygınlaştırılmasının öğrencilerin mesleki gelişimlerini önemli oranda etkileyecektir.

Beceri Eğitimi yapan öğrencilerin işletme tarafından yapılan değerlendirme formlarının puan karşılıklarının tespitinde sorunlar yaşandığına ilişkin soruya yöneticilerin önemli bir bölümü katılmışlardır. Uygulamada birliğin sağlanması bakımından beceri eğitimi değerlendirme formunun puan değerleri karşılıklarının belirlenmesinde çalışma yapılmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Yavuz ve Tokmak (2009) konaklama işletmelerinde çalışanlar üzerine yaptıkları araştırmada işgörenlerin çalışma süreleri arttıkça çalıştıkları işyerine bağlılık düzeylerinin arttığını, işletme çıkarları açısından, işgörenlerin uzun süreli çalışmalarının sağlanmasına yönelik imkaların sunulması yaklaşımının benimsenmesinin doğru olacağını, sektörde yüksek işgören devir hızına yönelik işletmecilik anlayışının doğru olmadığını tespit etmişlerdir (Yavuz ve Tokmak, 2009, s.29-30). Araştırmamızda da 10 ve 11'inci sınıflarda ara sınıflarda kesintili beceri eğitimi yerine, turizm eğitiminin teorik eğitim ve beceri eğitimi olarak birbirini takip eder şekilde düzenlenmesi beceri eğitimine başlayan

öğrencilerin staj sonunda işletmelerde istihdam edilme oranlarını artıracasına dair görüşe yöneticilerin önemli bir bölümünün katıldığı göz önüne alındığında turizm eğitiminin teorik eğitim ve beceri eğitimi şeklinde birbirini takip eder şekilde düzenlenmesi konusunda araştırmaların başlatılmasının yararlı olacağı değerlendirilmektedir.

İncelenmesi gereken bir başka konunun da koordinatörlük faaliyetleri olduğu düşünülmektedir. Yaz döneminde sezon boyunca işletmede beceri eğitimi yapan bir öğrencinin haftada 6 gün eğitim amaçlı 4,5 ay süreyle kesintisiz olarak iş başında sürekli izlenmesi gerekmektedir. Okul yöneticileri il dışında koordinatör öğretmen görevlendirmesinin sorun olduğu yönünde görüş bildirirken, haftalık olarak öğrencilerin koordinatör öğretmenlerce izlendiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Bu izlenme faaliyetinin ne kadar etkin yürütüldüğü başlı başına bir araştırma konusu olabilecek niteliktedir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, Ö. (2012). Mesleki ve Teknik Eğitim Çalıştayı Sonuç Raporu, Antalya,
- Ağaoğlu., O. K., (1991). *Türkiye’de turizm eğitimi ve etkinliği*, Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi
- Akyüz, Y. (2007), *Türk eğitim tarihi*, Ankara
- Alkan, C., Doğan, H. ve Sezgin S. İ. (2001). Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları, Ankara: Nobel
- Alkan, C., Doğan, H., & Sezgin, S. İ. (1998). *Mesleki ve teknik eğitimin esasları: kavramlar, gelişim, uygulamalar, yönelmeler*. Gazi Üniversitesi..
- Alkan, C., Doğan, H., & Sezgin, S. İ. (1994). *Mesleki ve teknik eğitimin esasları: kavramlar, gelişim, uygulamalar, yönelmeler*. Gazi Üniversitesi..
- Arlı, M., Nazik, H. (2001). *Bilimsel araştırmaya giriş*, Ankara: Gazi
- Arman, A. ve Şahin, T. (2013). Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Stajlarında İşletmelerden Beklentileri: Mengen Aşçıları Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Örneği. *Uşak üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. s.13-24
- Avcı U, Sayılır A. Hizmet Kalitesi Çerçevesinde Çalışanların Rolüne ve Yeterliliklerine İlişkin Karşılaştırılmalı Bir İnceleme. *Ticaret ve Turizm Eğitimi Fakültesi Dergisi*, 2006; 1: 121-138.
- Aykaç, N. (2002). Türkiye’de ve Bazı Avrupa Birliği Ülkelerinde Mesleki Teknik Eğitim (Almanya, Fransa, İsviçre, İspanya, Yunanistan Örneği). *Milli Eğitim Dergisi*, 23, 155-156. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/155-156/aykac.htm Erişim Tarihi:27.04.2017
- Anapa, S. (2008). *Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinde Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Bahar, O, Kozak, M. (2005). *Küreselleşme sürecinde uluslararası turizm ve rekabet edebilirlik*, Ankara: Detay
- Baron, P, Maxwell, G.(1993), Hospitality Management Student İmage Of The Hospitality Industry, *İnternational Journay of Contemporary Hospitality Management*, 5(5):5-8
- Bayer, E. (1998). Türkiye meslek yüksekokulları turizm eğitimi kalitesinin geliştirilmesinde sanal yöntemlerin rolü, *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 3, s:145.
- Boylu, Y. (2004). Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Amacına Yönelik Beklentilerinin Değerlendirilmesi Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Buluç, G. (1992). *Turizm ve Otel İşletmeciliği Eğitiminde Stajın Önemi*, Turizm Eğitimi Konferansı-Workshop 9–11. Ankara, s:365-368.
- Büyüköztürk, Ş. (2010) *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*, Ankara:PegemA
- Dieke P.U.C. (1988). The Development of Tourism in Kenya and Gambia: A Comparative Alanysis. Unpublished PhD Thesis, Strathclyde University, The Scottish Hotel School, Glasgow, U.K.
- Eroğlu, G. (1999). *Kız Meslek Lisesi El Sanatları Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Okul-Sanayi İşbirliği Kapsamında İşletmelerde Beceri Eğitimi İle İlgili Karşılaştıkları Sorunlar, Nedenleri ve Çözüm Yolları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ertürk, S. (1975), *Eğitimde program geliştirme*, Ankara: Yelken Tepe
- Eşme, İ. (2007). Mesleki ve teknik eğitimin bugünkü durumu ve sorunlar, *YÖK Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı*, Ankara
- Eğitim, Görsel-İşitsel ve Kültür İdari Ajansı (2012). Avrupa’da eğitime ilişkin önemli veriler 2012.
http://sgb.meb.gov.tr/eurydice/kitaplar/Egitime_Iliskin_Temel_Veriler_2012/Egitime_Iliskin_Temel_Veriler_2012.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Emir, O. (2007). *Otel İşletmelerinde Müşterilerin Hizmet Beklentileri ve Memnuniyet (Tatmin) Düzeylerinin Değerlendirilmesi: Antalya ’da Bir Araştırma*.

(Yayınlanmamış Doktora Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Fırat, Z. (1997). *Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin Staj Faaliyetlerinin Organizasyonu, Sektör Beklentileri ve Öğrencilerin Tatmin Düzeyinin Ölçülmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Getz, D.(1994), “Students’ Work Experiences, Perceptions and Attitudes Towards Careers in Hospitality and Tourism: A Longitudinal Case Study in Spey Valley, Scotland”, *International Journal Of Hospitality Management*, 13 (1):25-37.

Güçer, E. (2004). *Türkiye’deki Turizm Eğitim İle Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerindeki Turizm Eğitimin Karşılaştırılması ve Sektörün Turizm Eğitiminden Beklentileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gürdal, M. (2002, Aralık). Türkiye’de Mesleki Turizm Eğitiminin Yapısal Analizi, Okullaşma, Eğitimin Kalitesi, Staj, İstihdam Sorunları ve Çözüm Önerileri, *Turizm Eğitimi Konferans- Workshop*, Ankara, 11–13 Aralık, s.391–400

Hacıoğlu, N. (1992). Yükseköğretimde Mesleki Turizm Eğitimi Geliştirme Perspektifleri, *Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı*, Ankara.

Kalkınma Bakanlığı (2014). Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018 Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması Çalışma Grubu Raporu, Ankara.

Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. (11. Baskı). Ankara: Tek Işık

Karacaoğlu, Ö. C., & Çabuk, B. (2002). İngiltere ve Türkiye eğitim sistemlerinin karşılaştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 150, 155-156.
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/155-156/karacaoğlu.htm Erişim Tarihi:27.04.2017

Kırlı, T. (2006). *Anadolu Otelcilik Ve Turizm Meslek Liselerinde Uygulanmakta Olan Meslek Stajlarının Öğrenci Beklentilerini Karşılama Düzeyine Yönelik Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Kızılırmak, İ. (2000). Yüksekokulların turizm ve otelcilik programlarının turizm sektörünün beklentileri doğrultusunda değerlendirilmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, 147: 54-60.
- King, B., Mckercher, B., Waryszak, R. (2003). “A Comparative Study Of Hospitality And Tourism Graduates in Australia And Honh Kong”, *The International Journal Of Tourism Research*, 5-6 Nov/Dec, 409-420.
- Korkmaz, Ö. ve Tunç, S. (2010). Mesleki-Teknik Eğitim Öğretmenlerinin Bilgisayar Ve İnternet Temelli Öğretim Materyallerinden Yararlanmaya İlişkin Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt (11), Sayı (3), Sayfa(264).
- Kozak, M.; Kızılırmak, İ. (Bahar 2001). ‘Türkiye’de Meslek Yüksekokulu Turizm-Otelcilik Programı Öğrencilerinin Turizm Sektörüne Yönelik Tutumlarının Demografik Değişkenlere Göre Değişimi: Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama’, *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, Yıl:12 ss: 9-16.
- Kuşlivan, S.; Kuşlivan, Z. (2000). ‘Perceptions and attitudes of undergraduate tourism students towards working in the tourism industry in Turkey’, *Tourism Management*, Cilt: 21(3), ss: 251-269.
- Lau M. P., Akbar, A.K. ve Fie D.Y. G. (2005). Service Quality: A Study of the Luxury Hotels in Malaysia. *The Journal of American Academy of Business*, 7(2), 46-55.
- Lee C.C. and Chang C.-P. (2008). Tourism Development and Economic Growth: A Closer Look at Panels. *Tourism Management*, 29(1), 180-192.
- MAÖL, MEB Mesleki Açık Öğretim Lisesi (2016), <http://maol.meb.gov.tr/>(erişim 03/05/2016).
- MEB(2002).<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4782&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=mesleki%20ve%20teknik%20e%C4%9Fitim> adresinden, 27/04/2017 tarihinde alınmıştır.
- MEB (2004).
http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25664_0.html adresinden, 19/05/2013 tarihinde alınmıştır.
- Olalı, H., Timur A. (1986). Turizmin Türk ekonomisindeki yeri, *Ofis Matbaacılık*, İzmir.

MEB(2002).

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.4782&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=mesleki%20ve%20teknik%20e%C4%9Fitim> adresinden,
19/05/2013 tarihinde alınmıştır.

MEB (2004). http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25664_0.html adresinden, 19/05/2013 tarihinde alınmıştır.

MEB (2017). <http://mtegm.meb.gov.tr/TR/okullar.asp?PAGE=Liste>, adresinden
04.12.2017 tarihinde alınmıştır.

MEB, Milli Eğitim Bakanlığı Mevzuat, (2014).

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/mestekokulces_0/mestekokulces_1.html
sayfasından erişilmiştir.

MEB, Orta Öğretim Kurumları Yönetmeliği, (2016). Aralık 2016 tarihinde
http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_11/03111224_ooky.pdf sayfasından
erişilmiştir.

MEGEP (2008).Aralık 2016 tarihinde
http://www.megep.meb.gov.tr/dokumanlar/Diger/Alan_Tan%C4%B1t%C4%B1m.pdf
pdf sayfasından erişilmiştir.

MEGEP (2008). Haziran 2016 tarihinde
<http://www.megep.meb.gov.tr/?page=alandal>

Mesleki ve Teknik Eğitimin Tarihçesi (2005). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı. 132,133.

Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı. (2013). *Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumları (Örgün) Eğitim-Öğretim ve Yönetim Faaliyetleri Süreç ve Sonuçlarının İzlenmesi/Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Araştırma. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı.

Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2015-2016.

Öçal, H. (2008), *Mesleki Eğitim ve Mesleki Yönlendirme*, Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, 99, 12-19.

Öncüler, M. (2006). Avrupa Birliği Eğitim Politikasında Mesleki Turizm Eğitimi Yaklaşımı ve Türk Turizm Eğitimine Uygulanabilirliği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Parasuraman, A., Berry, L. L. ve Zeithaml, V. A. (1991). Understanding Customer Expectations of Service. *Sloan Management Review*, 32 (3), 39-48.
- Pavesic, D. V.; Brymer, R. A. (1990). 'Job Satisfaction: What's Happening To The Young Managers?' *The Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, Cilt: 30(4): 90-96.
- Pelit, E.; Güçer, E. (2006). 'Turizm Alanında Öğretmenlik Eğitimi Alan Öğrencilerin Turizm İşletmelerinde Yaptıkları Stajları Değerlendirmeler Üzerine Bir Araştırma', *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı: 1, ss:139-163.
- Semiz, Y., Kuş, R. (2004). Osmanlı'da mesleki teknik eğitim (İstanbul sanayi mektebi 1869-1930), *SÜ Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, s:272.
- Pizam, A. ve Ellis, T. (1999). Customer Satisfaction and Its Measurement in Hospitality Enterprises. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 11 (7), 326-339.
- Şahinkesen, A. (1992). Eğitimde İkili Sistem (Okul-İşyeri İşbirliğine Dayalı Sistem). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. Cilt (25), Sayfa (691).
- Taymaz, Haydar (1992). Eğitimcilerin Eğitimi, *Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Konferansı*, Ankara.
- Theobald, William F. (1994). Global tourism: The next decade. Oxford, England:Butterworth-Heinemann.
- Tolay, L. (2011). *Türkiye'de Turizm Sektöründe Uygulanan Herşey Dâhil Sistemin Orta Öğretim Seviyesinde Turizm Eğitimine Etkileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara,
- Tuyluoğlu, T. (2003). *Türkiye'de Turizm Eğitiminin Niteliği*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara:
- Turan K. (1992). Mesleki teknik eğitimin gelişmesi ve Mehmet Rüştü Uzel, İstanbul, s:42
- Turizm Gazetesi (2010) www.turizm gazetes i .com (Erişim 06/06/2010) Aktaran Tolay, Tolay, L. (2011). *Türkiye'de Turizm Sektöründe Uygulanan Herşey Dâhil Sistemin Orta Öğretim Seviyesinde Turizm Eğitimine Etkileri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara,
- Türkiye Seyahat Acentaları Birliği, (2015), *Turizmin Ekonomideki Yeri*,<http://www.tursab.org.tr/tr/turizm-verileri/istatistikler/turizmin-ekonomideki->

[yeri/gsmh-icindegki-payi-1963-79.html](http://gsmh-icindegki-payi-1963-79.html) adresinden 23.12.2016 tarihinde erişilmiştir.

Türkiye Turizm Stratejisi 2023. (2007). Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara.

Tüylüoğlu, T. (2003). *Türkiye’de Turizm Eğitiminin Niteliği*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara

Üngüren ve Ehtiyar (2009). Geleceğin Turizmcilerinin Umutsuzluk Tipolojilerinin Belirlenmesi <http://dergipark.gov.tr/esosder/issue/6138/82348> adresinden alınmıştır.

Ünlüöner, K. ve Boylu, Y.(2005). Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Beklenti ve Algılamalarındaki Değişimin Karşılaştırılması (2000-2001 ve 2003-2004 Öğretim Yılları). *Milli Eğitim Dergisi*. Ankara, Bahar 2005 Yayını Yıl:133, Sayı. 166, s.158-175.

Ünlüöner K. ve Boylu Y. (2005). Türkiye’de yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimindeki gelişmelerin değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 3/12 (2005) 11-32.

Üzümcü, P. Tülay ve Bayraktar, Süheyla (2004). Türkiye’de turizm otel işletmeciliği alanında eğitim veren yükseköğretim kuruluşlarındaki eğitimcilerin turizm mesleki eğitiminin etiksel açıdan incelenmesine yönelik bir alan araştırması.

Yavuz, E. ve Tokmak, C.(2009). İşgörenlerin etkileyici liderler ve örgütsel bağlılık ile ilgili tutumlarına yönelik bir araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*. Trabzon, Kış 2009 Yayını Yıl:1, Sayı. 2, s.17-34.

Yazıcıoğlu, Y., Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara: Detay

EKLER

EK 1 ANKET

OTELCİLİK VE TURİZM MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN İŞLETMELERDE MESLEK EĞİTİMİNE İLİŞKİN OKUL YÖNETİCİLERİNE YÖNELİK ARAŞTIRMA ANKETİ

Anket No:

Sayın Meslektaşım;

Bu soru formu ile “Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi Öğrencilerinin İşletmelerde Meslek Eğitimine İlişkin” bu okullarda görev yapan yöneticilerin görüşleri doğrultusunda tüm yönlerini ortaya koymak amaçlanmaktadır. Konuya ilişkin vereceğiniz bilgiler amacı dışında kullanılmayacaktır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Yılmaz ISLAK

GÜ. Eğitim Bilimleri Enst. Yük.LisansÖğr.

(Milli Eğitim Denetçisi yilmazislak@hotmail.com)

Lütfen Kişisel Durumunuza Uygun Seçeneği İşaretleyiniz.

1.Görev yaptığınız İl:

2.Cinsiyetiniz: a. (1) Erkek b. (2) Kadın

3.Yaşınız: a. (1) 20-29 arası b.(2) 30-39 arası c. (3) 40-49 arası

d. (4) 50 ve üzeri

4.Göreviniz:

a.(1) Müdür / Müdür Baş. Yrd.b. (2) Müdür yardımcısı c. (3) Alan/Atölye Şefi

5.Branşınız:

a. (1) Konaklama Seyahat Hiz. b. (2) Yiyecek İçecek Hiz.

c. (3) Diğer(belirtiniz.)

6.Sektörde mesleki deneyiminiz var mı? (1) Evet (2) Hayır

6.1.Cevabınız evet ise hangi birimde çalıştınız?

a. (1) Servis/Bar b.(2) Mutfak/Pastacılık b. (3)Önbüro/Kat Hizmetleri

c. (4) Animatörlük d. (5) Rezervasyon/Operasyon e. (6) Yönetim

f. (7) Diğer. (belirtiniz)

7. Mesleğinizle ilgili yurtdışına çıktınız mı? (proje, fuar, işbası eğitimi vs.)

a.(1) Evet b.(2) Hayır

Aşağıdaki soruları, “İşletmelerde Meslek Eğitimi Yapısal Sorunları” kapsamında değerlendiriniz. Görüşünüzü yansıtan kutucuğu “X” ile işaretleyiniz.

(1-7 sorularda parantez içinde yer alan rakamlar anket cevap değerini ifade eder)

	İFADE	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
	(anketteki cevap değerleri)	5	4	3	2	1
8	Turizm sektöründe uygulanan Beceri Eğitimi Uygulamasının programlara içerik açısından etkisi vardır.					
9	Turizm sektöründe Beceri Eğitimi Uygulamasının öğrencilerin O.T.M.L tercih etmelerine katkı sağlamaktadır.					
10	Turizm sektöründe uygulanan sistemlerin özelliğine göre müfredat programlarında güncellemelere ihtiyaç duyulmaktadır.					
11	Beceri Eğitimi Uygulaması turizm sektörünün gelişimini olumlu etkilemektedir.					
12	Turizm sektöründe uygulanan Beceri Eğitimi Müfredat programlarının içeriğini karşılamaktadır.					
13	Beceri Eğitimi öğrencilerin alan/dal tercih etme nedenlerine etki etmektedir.					
14	Beceri Eğitiminin öğrencilerin mesleki motivasyonuna olumlu etkisi vardır.					
15	Beceri Eğitiminin öğrenci davranışlarına olumlu etkisi vardır.					
16	Beceri Eğitiminin Öğrencilerin akademik başarılarına olumlu etkisi vardır.					
17	OTML uygulanan yabancı dil eğitimi öğrencilerin dil öğrenme ihtiyaçlarını karşılamaktadır.					
18	Beceri Eğitimi uygulamasında işletmeler tarafından çalışma saatlerine uyulmaktadır.					
19	İl dışında Beceri Eğitimi yapan öğrencilerin barınma ve diğer ihtiyaçları yeterli düzeyde karşılanmaktadır.					
20	Ekim Mart döneminde okula, Nisan Eylül döneminde Beceri Eğitimine giden öğrenciler için yıllık 10 gün özürsüz devamsızlık sınırı yetersizdir.					
21	Beceri Eğitimi uygulamasında öğrenci ücretlerinin tespitinde OTML Beceri Eğitimi Yönergesinde yer alan brüt asgari ücretin %60'ının uygulanmasında sorunlar yaşanmaktadır.					
22	Öğrencilerin ara sınıflarda Beceri Eğitimi yapmaları okula ve sektöre uyumlarını olumsuz etkilemektedir.					
23	Turizm Eğitiminin teorik eğitim ve beceri eğitimi olarak birbirini takip eden şekilde düzenlenmesi, ara sınıflarda					

	beceri eğitimi yaptırılmaması öğrencilerin mesleki başarılarını olumlu etkileyecektir.					
24	Turizm Eğitiminin teorik eğitim ve beceri eğitimi olarak birbirini takip eder şekilde düzenlenmesi beceri eğitimine başlayan öğrencilerin staj sonunda işletmelerde istihdam edilme oranlarını artıracaktır.					
25	Beceri Eğitimi yapan öğrencilerin işletme tarafından yapılan değerlendirme formlarının puan karşılıklarının tespitinde sorunlar yaşanmaktadır.					
26	Okulların bünyelerinde bulunan Uygulama Otellerinin öğrencilerin mesleki becerilerinin gelişmesinde ve sektöre uyumlarında önemli katkısı bulunmaktadır.					
27	Beceri Eğitimi Yapan öğrenciler sektör tarafından ucuz işgücü olarak görülmektedir.					
28	İşletmeler tarafından öğrencilere alan/dalları itibariyle bölümlerde beceri eğitimi yapma olanağı sağlanmaktadır.					
29	Beceri Eğitimi öğrencilerin okulu bitirince bu mesleği yapma düşüncelerine olumlu yönde katkı sağlamaktadır.					
30	Beceri Eğitimi yapan öğrenciler haftalık olarak koordinatör öğretmenlerce izlenmektedir.					
31	İl dışında beceri eğitimi yapan öğrenciler için koordinatör öğretmen görevlendirmesi sorun olmaktadır.					